

πού θα φωτίσουν το Έθνος. Κάμετέ μας λοιπόν τέτοιους, έτοιμάστε μας για την πάλη, μη μας αφήνετε να κυλιόμαστε στη Μούσα και στη Γλώσσα. Έπρεπε ως τώρα οι μεγάλοι μας να μας έχουν κατηχήσει και να μας έχουν πάει ίσα με το βιβλίο του Σκληρού. Όμως τί συνέθηκε; Είδαμε τον Πάλλη να τὰ βάλει με τὸ βίβλο μεταφράζοντας τὸ Βαγγέλιο και είδαμε τὸ Δάσκαλο νὰ τονε μαλλώνει για τοῦτο. Τους είδαμε να παρατοῦνε τὸ «Νουμά» στήν τύχη του μὴν κοπιάζοντας νὰ τραβήξουν τρεῖς γραμμούλες για τὰ λογιῶν λογιῶν ἐθνικά ζητήματα—τὸ φαρδουλικό, τὸ Θέρισσο, τὸ μεταναστεφτικό, τὸς πρόσφυγες κτλ.—παρὰ νὰ περιμένουν νὰ τὰ φιλοσοφήσουμε μεις με τὰ κεφαλαία μας πραγματεβόντας τα πιὸ συντηρητικά ἀπὸ τὰ «Πάτρια» και φανερώνοντας τὸ «Νουμά» δίχως ἀρχές.

Ίδου τὸ φαρδουλικό. Ὁ «Νουμάς» εἶχε χτυπήσει τὸ Φαρδούλι για νὰ πολεμήσῃ τὴ δημοκρατία. Ἔβιταν τότες τὸ πρῶτο σοβαρὸ ἐργατικό κίνημα στήν Ἑλλάδα. Έπρεπε ὅλοι μας νὰ πάρουμε θέση ἀπὸ τὸν Ἥλιον ἀφτὸν πὸ ἀνάτελε και νὰ τὸν χαιρετήσουν οἱ ποιητῆς μας. Όμως ἐμεῖς ἡ ἀκαλὴ μερίδα τοῦ Ἔθνους ὅπως και ἡ ψυχρὴ μερίδα, τὸ μόνο θέμα πὸ ἀρπάξαμε στάθηκε ὁ Φαρδούλης. Καὶ καλῶς τὸν κ. Σταθόπουλο νὰ ὀνομάσῃ στὸ «Νουμά» οὐκίερὸν θέαμα τὸ παλιὸν θέαμα τῆς δυνάμης ἐνάσ λαοῦ, πὸ βάζει τὸς Θεοῦς του ἀπάνω σὲ μιὰ καρέκλα και τοῦς πηγαίνει.—Τὸ εἶχαν κάμει οἱ Ἰάλλοι στὸ Βολταίρο τὸν καιρὸ τῆς ἐπανάστασης. Θὰ τὸ κάμουμε μιὰ μέρα στὸν Ψυχάρη. —Κ' ἔτσι βρισκαμε νλο τὸ κίνημα βρίζοντας τὸν κύρ Φαρδούλη. Μοῦ φαίνεται πὸς ἡ δημοκρατία δὲν εἶναι διὰ και κακὸ πράμα! Ποῖος λίγο, ποῖος πολὺ, δημοκόποι (arrivistes) εἴμαστε ὅλοι μας. Ἀπὸ ἀχριστιανικὴ καλοσύνη δὲν προσπαθοῦμε για τὸ συχαμένο Ἐγὼ μας προσπαθοῦμε, λέει κι ὁ Ἐρμονας. Ὁ δημοκόπος θέλοντας νένειν ἀνεβάσῃ μαζί του και δῆμους και νοῦδες, και τὸ καταφέρνει ἂν εἶναι ἐξίος και ναθαγεῖ ἂν εἶναι Φαρδούλης.

Τὰ ἴδια και μὲ τὸ ζήτημα τοῦ Θέρισσου Ἄν ἀπὸ μίας ἀρχῆς εἴχαμε δοσμένο στὸ «Νουμά» ἐνκ πρόγραμμα για ἔλα, ἕνα αἰνιγτὸ δόγμα πὸ λένε στὸ στρατό, ὁ «Νουμάς» θὰ ἐμπόδιζε τοῦς ἀδημοκοποπνίτες και τοῦς ἀπριγκηπικούς νάκουστοῦνε μεις τὸ σπίτι του, κι ἀφτὸς τῆ γνώμη του θὰ τῆ δῆλωνε μὲ λόγια τέτοια. Ἄ Ἔθνος μου! Θέλω ὁ Πρίγκηπας νὰ φύγῃ ἀπὸ τὴν Κρήτη γιατὶ εἶναι περιτ-

τός. Ὅταν ὑπάρχουν Κρητικοί—ἀπὸ τοῦς καλοῦς—ποῦ ξεμαχαίρουνε για νὰ τονε διώξουνε θὰ πῆ πὸς δὲν ἔχει καμμιά δουλειά, ἀφτῶ. Ἄς εἶναι κ' ἕνας Κρητικός; ἄς εἶναι και ὁ Βενιζέλος μονάχα. Σὲ καβῆ πὸν τσακάνεται Πρίγκηπας και Βενιζέλος, ὅλες μου οἱ συμπάθειες κλίνουνε μὲ τὸ Βενιζέλο γιατὶ ὁ Βενιζέλος εἶναι λαὸς και ὁ Πρίγκηπας ἀριστοκρατία. Ἄς ὑψωθῇ ὁ λαός, ἄς πῆσῃ ἡ ἀριστοκρατία! Ἡ Ἀριστοκρατία, Ἔθνος μου, εἶναι μεγαθύριο πὸ σὲ δαγκνέει και δὲ μαρῆσει νὰ τὸ ταίξῃ μὲ τὰ κόκαλά σου.» Μεγάλο και τὸ ζήτημα μὲ τοῦς Πρόσφυγες. Ὁ «Νουμάς» (218) δὲ θὰ ἔγραφε γι' ἀφτὸς τις συνθηθεμένες λίξεις τῶν ἄλλων ἐφημερίδων, ἀλλὰ θὰ τοῦς ἔλεγε: Ἀποσῆτε Πρόσφυγες! Μὴν κουβαλίεστε στήν Ἑλλάδα. Δὲ θὰ περάσετε ἀφτῆνε πιὸ ἐφτυχιμένοι. Μπορεῖ και νὰ σὲ στείλῃ στήν Ἀμερικὴ. Μείνετε στή Βουλγαρία, ξεχάστε τὴν πατρίδα σας, γενεῖτε κεί σοσιαλιστῆς και θὰ ζήσετε ἡσυχαι. Ἄν πάλι δὲν τὸ βασῆξῃ ἡ ψυχὴ τοῦ Ἑλλῆνα νὰ δουλίῃ για ξένη φιλή και ὄχι για τὴ δική του, τότε μείνετε λοιπὸν ἀφτῶ, ὑποφέρετε ὅπως ὅλοι οἱ βαγίδες ἀδερφοὶ μας ὡς πὸν ἕνα πρωτὸ μὲ τὴ δυνάμη σας ἔρθουμε νὰ σας κάνουμε περήφνους και ἀπειραχτοῦς σὲν τοῦς Ἀγγίλους. Δὲν εἶναι κάμωμια ἀντρός τὸ νὰ τρέιξῃ νὰ κρυφτῆς στὰ βρακιά τῆς μάνας σου γιατὶ σ' ἔδειραν ἄλλοι.»—Και τὸ Ἔθνος δὲ καταλάβαινε. Οἱ τρομαχτικὲς ἀφτῆς ἰδέες θὰ τὸ ξαφνίζαν και θὰ τὸ κουνούσανε.

Μήπως νομίζανε και οἱ μεγάλοι μας πὸς οἱ νέες κοινωνικῆς ἰδέες εἶναι ἀκατάλληλες για τὴν Ἑλλάδα και πὸς μὲ τὴν—ἐκπαιδευτικὴ (βιζικὴ) Μεταρρύθμιση τοῦ κ. Ραμῆ θὰ σιζάνε ὅλα; Μήπως οἱ μεγάλοι μας δὲν πολυμιστῆθουνε στὸ Σοσιαλισμό; Ἡ κακὸς εἶναι ὁ σοσιαλισμός ἡ καλός, ἐμεῖς οἱ Ῥωμιοὶ δὲν ἔχουμε νὰ τὸ ζετᾶσουμε. Ἀφτὸ ζετᾶστηκε και ζετᾶστηκε σ' ὅλη τὴν Ἐβρώπη και τάποτέλεσμα εἶναι πὸν ἡμισὴ Γαλλία εἶναι στή βουλή τῆς σοσιαλιστάδες βουλευτῆς νὰ τῆ δικαιώσουν και ὅλες ὁ πολιτισμένος κόσμος κοιμάτῃ και ζυτᾶ μὲ τὸ σοσιαλισμὸ. Ἰσια ἴσια γιατὶ ἀφτὸ γίνεται στήν Ἀγγλία—Ἰδα μου ἀφτὸ πρέπει νὰ γίνεται και τὴν Ἑλλάδα.» Ὅλα ἀπὸ τὴν Ἐβρώπη μᾶς τὰ στέλνουνε μὲ τὸν ἴδιον νόμο μιὰ φορὰ ἐμεῖς ἀπὸ τὸ Βυζάντιο τοῦς τὰ στέλναμε, δταν ἐκεῖνοι εἶτανε ἀκόμη οἱ ἀγριοθάρβαροι Γερμανοκίτες και τοῦ λόγου μας οἱ φοιτισμένοι Βυζαντινοί. Κόψε τοῦς τιλέγραφους, κάμε νλο τὴν Ἑλλάδα ἡ βλε φωτιά γύρο γύρο τῆς για νὰ μᾶς χωρίσῃ

ἀπὸ ἐκεῖνους; ἔτσι νὰ μὴ φοβᾶται τὰ ἀξενικά δηλητήρια; δταν ὅμως θέλεις ἀκόμη και τὰ σύνορα σου μὲ σιδερόδρομο νὰ τὰ ἐνώσης μαζί τοῦς τότε κάθισε και ὅλα περιμένε τα. Ἄς μὴ βάλῃ πότες ὁ γῆς μας πὸς ἐμεῖς; θὰ βγάλουμε δικὰ μας, πὸς τώρα σὲ λίγο ὁ Ῥωμῖος θὰ κατεβάσῃ ἰδέες, θὰ σκαοσῇ καλλιτέρα κοιωνικά συστήματα κι ἀφτὰ νὰ παρεδεχτῆ. Λέτε νὰ φτάκαμε σὲ τέτοιο βαθμὸ τελειότητας, και νὰ ξανακάνουμε τὸν κόσμο ἑλληνικόν τραβώντας τον ἀπὸ τὴ μήτη; Ἐφκολο νὰ γίνῃ κι ἀφτὸ ἀφῶ ζο-νάνῃνε στὸ κλίμα μας; ὅμως θέλουμε ψωμὶ και πρὸ πάντων ἀνάγη πᾶσα νὰ μποῦμε στὸ δόμο τῶν Φράγκων διαβαίνοντας πρῶτα πρῶτα ἀπὸ τοῦς σοσιαλισμοῦς και τῆς ἀναρχίης τοῦς για νὰ τοῦς περάσουμε και νὰ πάρμε μεις πιὸ γλήγορα στήν . . . ἐξέλιξη. Γιὰ τὴν ὥρα ἄς τοῦς; παίρουμε καταπόδι για νὰ μὴ μᾶς σέρονε ἀρῶν! ἀρῶν!

Τοῦτα ὅλα τὰ ζέρον οἱ μεγάλοι μας και—σωπαίνουν. Ἀπὸ τὰ παλιά του; συρτάρια μόνε λόγια γλυκά μᾶς σερίθουν κ' ἐπαναστατικὸ τίποτι. Μὰ Θε μου! δὲν εἶχαν αὐτοὶ ὄνειρ στή νόση τους; Μήπως γεράτανε και δὲν τὸ λεί ἡ ψυχὴ τοῦς; Ποῖος θέλει τὸ πῆ για τὸ μεγάλο μας τὸ Δάσκαλο πὸν εἶναι τὸ καμῆρι τοῦ σοσιαλισμοῦ στή Γαλλία, πὸν στάθηκε τὸ πρωτοπλήκτορ τοῦ Ζολᾶ στήν αὐθόθη Ἰντεριούρ; Ἄφῶ ἀγαπᾶ περισσότερο τὴν ἔλλη του πατρίδα, νὰ θέσουμε και μεις τὸ Σκληρὸ ἐπι κεφαλῆς τοῦ καινούριου μας ἀγῶνα γιατὶ ὁ Σκληρός δὲν εἶναι για μᾶς ἕνας ἐξικριτῆς και φίλος; μόνε ἀλλὰ και ὁ ἐξίος ἀρχηγός μας. Κοιτάξτε τὴ θέση ζωῆς ἔφερε ἀναμῆσὸ μᾶς μὲ μιὰ του ἀντιγραφῆ για τὴ θέση τοῦ σημερινῶν πολιτισμένων κοινωνιῶν, περνώντας τὰς δημοκρατιστάδες τοῦ Ἑλληνισμοῦ μὲ τοῦς σοσιαλιστῆς τῆς φραγῆς και μαθαίνοντάς μας ποῖοι ἀληθινὰ εἴμαστε. Κρυφὰ κρυφὰ ἄς σκύψουμε κι ἄς τοῦ φιλήσουμε τὸ χέρι!

Εἶναι ἡ δὲν εἶναι τὸ γλωσσικὸ ζήτημα ἕνας παρτάς τοῦ σοσιαλισμοῦ; Ὅπως ὁ καθεῖς πὸν ζυτᾶ στὸν τόπο μᾶς, λιγῆκι παραπάνω ἀπὸ τοῦς ἄλλους πῆφτε ἀναγκαστικὰ στὸν κύκλο τῶν δημοκρατιστῶν ἔτσι καθε ζυτημένο Ῥωμῖος σοσιαλιστῆς τῆς ξενιτειᾶς ἐρεθωντάς τα ἀιλληνικά; μπαίνει χαριόμενος στὸ χορὸ μᾶς. Ἐγὼ παραδειγμα τὸν ἐαφτὸ μου πὸν ἔγινε μαλλικρός γιατὶ ποθοσα τὸνεῖρο τὸ σοσιαλιστικὸ. Ὁ Ἰδᾶς ἔγινε—μᾶς τὸ εἶπε προχτῆς—γιατὶ μισεῖ τὴ νῆρα και λατρεῖ τὴ ζωὴ Ὅλοι ἐμεῖς τὴ ζωὴ θέλουμε και παντοῦ τὴ γυρῶουμε χω-

ΔΗΜ. Π. ΤΑΓΚΠΟΥΛΟΣ

ΟΙ ΑΛΥΣΙΔΕΣ

Δράμα με τρία μέρη.

Η ΑΣΤΡΟΥΛΑ (ἀφίροντας τὸ δίσκο οὐ κάποιον τραπέζι). Ἀλήθεια αὐτὸ πὸν μούλεγε μέσα ἡ κ. Ρωζάνη;

Ο ΣΤΡΩΤΟΣ. Τὶ πράμα;

Η ΑΣΤΡΟΥΛΑ. Τοῦς ξάφνιασε ὁ λόγος σας; Τοῦς θάμπωσε; Φυσικώτατο. Μὰ κι ὁ ἥλιος θάμπώνει. Κι ὅλα τὰ μάτια δὲν εἶναι καμωμένα νάντικρῶζον τὸν ἥλιο....

Ο ΣΤΡΩΤΟΣ. Καὶ μοῦ ζήτηνε νὰ μὴ μιλήσω. Ἡ τουλάχιστο, ἂ μιλήσω, νὰ βγάλω τὸν παράγραφο...ἔξερεις...τὸν παράγραφο πὸν τὸν πρόσσετες ἐδὸ

δταν ὑπαγόρευες στὸν πατέρα σου κι ἀντίγραφε τὸ λόγο μου...

Η ΑΣΤΡΟΥΛΑ. Ὅστε τὰ λόγια τὰ δικὰ μου τοῦς τρώμαζαν; Τὰ λόγια ἐνὸς κοριτικοῦ;

Ο ΣΤΡΩΤΟΣ. Ναι, τὰ λόγια τῆς Ἀλήθειας. Γιατὶ δταν ἐβγαζες τὰ λόγια αὐτὰ ἀπὸ τὴν ψυχὴ σου, δὲ μιλούσες ἐδὸ, μιλούσε ἴδια ἡ Ἀλήθεια μὲ τὸ στόμα σου....

(Πάνη).

Η ΑΣΤΡΟΥΛΑ. Ἡ κ. Ρωζάνη ὅμως δὲν ἀπέλιπτεται. (Μὲ κάποιο διαφθῶ παραπόνο). Θὰν τὰ διορθώσει, λέει. Καὶ εἶναι ἐκάνη νὰν τὰ διορθώσει.

Ο ΣΤΡΩΤΟΣ (τινάξεται πάνον σὰ θυμωμένος). Ἡ κ. Καλόνκαρδου δὲ θὰ διορθώσει τίποτα. Δὲν εἶναι ἐκάνη νὰ διορθώσει τίποτα. Ἄδικα παίρνεται.

Η ΑΣΤΡΟΥΛΑ (χαρούμενα). Δὲν εἶναι ἐκάνη πιά;

Ο ΣΤΡΩΤΟΣ (σοβαρὰ μὲ ἥρεμα). Ὅχι. Δὲν εἶναι. Ἡ κυρία αὐτὴ δὲν ἔχει τίποτα πιά νὰ κάνει στή ζωὴ μου. Ἡ ζωὴ μου εἶναι ζωὴ μου, ἀνήκει σὲμένα και δὲ θὰ βάλω ἄλλονε νὰ μοῦ τὴ δικαιώσει.

(Πάνη).

Η ΑΣΤΡΟΥΛΑ (σὰ μοναχῆ τῆς). Ἐσπασε λοιπὸν τὸ σιδερόραχο κλυθὶ ὁ Λεόπαρδος και χαίρεται τὴ λευτεριά του τώρα...

Ο ΣΤΡΩΤΟΣ (ζυγώνοντας τῆνε). Τὰ σίδερα τῆς φυλακῆς του τὰ σπᾶσανε κάποια τρυφερὰ χερῶνα και κάποια κρινοδάχτυλα σπᾶσανε τῆς ἀλοῖδες του. Καὶ χαίρεται τὴ λευτεριά του τώρα, τὴ λευτεριά πὸν τοῦ χαρίσανε τ' ἀπαλὰ και τ' ἀγαπημένα τὰ χερῶνα, (Πιάνοντας τὰ χέρια τῆς και φιλιώντας τα), τὰ βλοχηνμένα τὰ χερῶνα....

(Πάνη).

Ο ΣΤΡΩΤΟΣ. Εἶπες τῆς κ. Ρωζάνῆς πὸς εἶναι δικὰ σου τὰ λόγια πὸν κάμανε ἀνωκάτω τὸν ἄντρα τῆς και τοῦς συντρόφους του;

Η ΑΣΤΡΟΥΛΑ. Ὅχι.

Ο ΣΤΡΩΤΟΣ. Ἐπρεπε νὰν τῆς τὸ πῆς.

Η ΑΣΤΡΟΥΛΑ. Πὸς νὰν τῆς τὸ πῶ ἀφῶ δὲν εἶναι δικὰ μου;

Ο ΣΤΡΩΤΟΣ (ἀπορώνας). Δὲν εἶναι δικὰ σου; Η ΑΣΤΡΟΥΛΑ. Ὅχι. Δὲν εἶναι δικὰ μου. Δικὰ σας εἶναι κι αὐτὰ; ὅπως εἶναι δικὰ σας κάθε σκέψη μου και κάθε λογισμός μου, ἀκόμα και κάθε κουβέντα μου. Σεῖς μὲ τὰ σοφὰ σας λόγια μὲ μάθατε ἔτσι νὰ σκέφτομαι κ' ἔτσι νὰ μιλῶ. Κι ἂν εἶπα κάτι τῆ στιγμῆ πὸν ὑπαγῆρευε τὸ λόγο σας στὸν πατέρα μου, τὸ κάτι αὐτὸ δὲν τῶγαλα ἀπὸ μέσα μου, δικὸ μου, δὲν εἶτανε, δὲν τὸ ἀναγινώξω για δικὸ μου.

*) Κοιτάε φύλλο 274, 275, 276 και 277.

ρις βίβλια νέπωθουμε κι ετι μζς φέρνει τή ζωή. Ζωή εΐτανε ξεχειλο τό βιβλιεράκι του Σκληρού· και στο λεπτό γίννησε τόν καθγζ. Πιαστήκαμε μαλλιά μέ μαλλιά στο λεπτό. Βρέθηκαν έφτυς οι σοσιαλιστές μας και για μιάς ξεπρόβαλαν από τ'άλλο μέρος οι νατσιοναλιστές μας. Ο Ζαβιστιάνος με τόν Έρμανα· ο Βασιλικός με τό Ραμζ. Ο Ίδας και ταπιάστηκε δλόσια τόν ακόμπον δηλαδή τήν Ένωση τής φυλής και σ' άφρο άπάνω, θά περιστρέφεται στο έξής ο αιώνας καθγζς του έλλητισμου. Ώςπου από τή μεγάλη συζήτηση πεταχτούνε τά μορφωμένα παιδιά που θά πούνε στο έθνος άν πρέπει νά ξεδιέθη για Στόλους και Στρατούς ή νά ξεδιέθη για τά Γράμματα.

Ένας ένα μας νοιάζει. Οι νέες ιδέες θά κάνουν πρώτα πρώτα τή δική μας τήν ένωση στη γλώσσα. Οι αειλικρινείς μας; θάρθουν πίσω στο «Νουμά» γιατί θάχουν πιά βρη φαρδύ χωράφι νά βοσκήσουν τήν ελικρινειά τους. Κι ο «Νουμάς» θά ζωντανέψη, έπως ήλιζόντανος είναι στα τελευταία του δέκα φύλλα, άφρηνίζοντας π.ένα κατ'α κεί που μονάχος έβαλε τήν πλώρη του.

N. ΓΙΑΝΝΙΟΣ

ΑΠΑΝΤΗΣΗ ΣΤΟΝ ΔΑΚΔΙΟ

«Τίποτα δέν μορζε νά σκλαβώσει τήν ψυχή και τή δύμηση»

Τι κ' ή μου δέον τί ημερά μες στο χροσό κλονή; Ηνωτικόν σ'ό λέντερο άγέλα άδρηνέζω. Ώ δύμηση γλυκειά, σ'ό μου φτερόνεις τήν ψυχή! Μαζί σου σ'ούς άνοιγμένους κόσμου μου ημεζίω.

Κι ή μου είναι τί τραταφυλίνα σιδερα βασιά, Προνά μεσ' από δαίτα κάποιο μωρομένο άγέρι. Κι από τής φυλακής μου τό φεγγίτη μακριά. Ξανόρω νά μου ημεζίω ένα άνοιγμένο δότερι.

Θαθή καιρός πού μόνο του θανόζει τό κλονή! Καί, λέντερο πουλάκι, θ'αφρζθί θά φτερογίλω. Σ'ό μιά φωλιά μεγάλη πού είν' κολλοί κοουδαλοί. Με μιάν άδάνατη ημεζίω κ' εγώ νά τραγούσω.

ΜΥΡΙΕΛΛΑ

Η ΛΑΪΚΗ ΤΡΑΠΕΖΑ

είναι ΤΑΜΙΕΥΤΗΡΙΟ για τό λαό και δέχεται καταθέσεις από **μιά δραχμή** κι άπάνω. Σου πλερώνει τόκο 4 1/2 % και σου δίνει πίσω τά χρημάτα σου όποτε θελήσεις είτε όλα είτε μέρος άπ' αυτά.

ΑΠΟ ΠΑΛΙΑ ΣΕΡΤΑΡΙΑ

Η ΞΕΝΗ

(Πεζό ποίημα)

Ταξίδευσ' σε χώρες σπννερασμένες και κρούες, κι άπνοες ψυχές πού σ' αιώνα βόσκουν άντρας, ματιά δέν τής χάρειν άλλη παρά τής περιέργειας τήν κοφτερή τή ματιά. Βρέθηνα σμά της, και κοιτάξα τά μαύρα της μάτια. Ρώτηξα τά μάτια, τί τά κάμαε τόσο γλυκοκόκκινα, τόσο θλιμμένα; Και μου είπαν τά μάτια... Άλλος σδρανός δέν έχουε φώς σάν κείνο πού μζς χάρισε τήν κατασκότεινή μας αειτή τή λάμψη. Άλλη φώση με γλώκα δέ χαμογέλασε τόση, σάν κείνη πού καθρεφτίστηκε μέσα μας. Κι άλλη χώρα δέν ποτίστηκε με τόσα δάκρι, κ' οίμα τόσο δέν ήπε, σάν κείνη πού μζς άφρσε αειτή τήν εικόνα του πόνου και τής βαθιάς σολλογής».

Ρωτώ κατά τί χείλη ποδοσταζαν πίερα παράξενη και ποικεταία, άπό ποϋθε μάζεψαν τό κοράλλι τους, άπό ποϋθε τή χαριτωμένη τους ποικεσία; Και μου είπαν τά χείλη. «Τή χάρη μζς τήν άπόθεσε ή άγάπη πού τέλος δέν έχει παρά σόν άφρο, τής μάνας ή τρεφερή ή άγάπη. Τήν πίερα, ή Μοίρα πού τή φαρμακόνει αειτή τήν άγάπη. ή Μοίρα τής σκλαβιάς άν κρατήση τό παιδί της ή μάνα, τής ξεκντειάς, ή βρη και μόνεψη».

Κοιτάζω τέλος τάδόνατο πρόσωπο, τό μωροσβονμένο, και τό ρωτάω — Γιατί δέν τό λαμπρίζω άχτίδα χροσά, οι γραμμές του οι θεϊκές, πού ήγαλμα θά τις ζούλενε, γιατί δέν προβαίνουνε με καμάρι και με περιηράνεια, παρά ντροπαλά συμμαζεώνονται, σά νά μιν τολμούνε νά δείξουν τέτοια έξοχη δημοφία; Και λέει τό πρόσωπο, με ήμερη σιωπή. ΑΜαθημένο είμαι νά ηερβω τις χροσές μου, και κρζω μιά τήχη νά φέγγω από ζωή και χάρη. Εικόνα είμαι πιστή του προσώπου πού πρώτο μου χαμογέλασε, και χαμογελώντας μου άπό χρονο σε χρονο, Ισότησε τή δειλή του δηη άπάνω μου. Νά φαηή δέν άπονοτοϋσε σής μέρας τό φως τότες πού λυσσασμένες ματιές τό φροβεζίζανε μ' άνηκούστα βάσανα και μαρτύρια».

Άλλο δέν ξαναρωτήσα. Τήν έννοιωσα τή γλώσσα τή μουσική της, τής άπλωσα τής έξνης χέρι άδερφικό, και τήν οδήγησα σ'ού ταξιδιού της τό τέλος, στο ξεκντεμένο ρομιοπόυλό της.

ΑΡΓΥΡΗΣ ΕΦΤΑΛΙΩΤΗΣ

ΤΟ ΤΡΑΓΟΥΔΙ ΤΟΥ ΝΟΣΤΑΛΛΟΥ

[Τά πάντα ερί· Πυθαγόρειος Φιλοσοφία].

Τού άγαπητου μου και σεαυτού μου κ. Σπννδη Παποδημητρίου.

I.

Άρχαίων ναών χαλάματα, θεάτρων παλιών συντηρήματα... Τών Θεών, ό άκατοίκητη κ' ό πολιτεία νεκρή. Μιάς γνώριμής σοσ γενεάς έγώ ο στερρός, σ'ή γήμνια, Κλίνω τά γόνατα μαρροστά, τήν τραγική. Στών μειωπών τά λειψανα και στών άετωμάτων. Τά έρσιπια έγώ ο άσυνδόνετος ο μοιρολογητής, Θανάτους κλάω σπαραχτικούς θεϊκόν άγαλιμάτων. Πού κούτνται σά σκέλεθρα βουβή χέμου σ'ή γίς. Κούλει σ' άβύσσους, τ' άνοιρο και τίποτα δέ μένει. Μόνο τών αίωνων τό άτρεμο σ'ημένο τό σπαθί, Μέσα σε τάφο βέβηλο για πάντα άγκυλωσμένο. Η' Αθηνά κ' ο Διόνσος κοιμούνται πιά μαζί. Μέσα σε κλάω σπήλω σπαράξει του Έρεχτείου. Η' Ίδια ή ψυχή και σέρταται σόν άδελφο βαθιά, Μέσα στο Χάος σωριόσθηκαν ή Πόλη του Θησεία, Πνυγμένοι, κάτω ο άλαγαμδός κ' άπάνου ή σκουριά.

II.

Άχ δέν έλουότμα κ' έγώ σ'την καλλιρόη τήν κρήνη, Και φαόνου δέ με φτερόσε μελωδικός αήλός, Ίσκι άπαλό δέ μου έριξε τού Δία ή κόρη Ειρήνη. Και δέ με μάγειρε κ' έμε δρυαδικός χορός. Ονεργοπόλος, νοσταλγός, τί τάχ' άν άρμενέζω. Τρηγός' ίπό άγνωστες μορφές και πλάσματα του νού; Τού άποικρητή φορζα κ' έγώ τή μάσκα και ηρωζίω. Πίσω σε χρονο' άλογωνά κάπου νεκρού κωροφ. Σπέρμα κ' έγώ του βάρβαρου, του βέβηλου του άνθρώπου,

Πού άνόσια έχει τή σκέψη του και στείρει τήν καρδιά, Όλο πατάω τό χρώματα ενός πανέρου τόπου. Κ' έχω τό πόδι άκάθαρτα, τά βήματα βροιά. Θεών κ' ήρώων πατήματα τριούγια, πού τά χρονια Δέν έφρσανε στο ρέμμα τους τό τόσ' ορμητικό, Με τά βροια και βήματα παρσιωνά κ' αιώνα. Τώρα τά σήννω ο βλάστημος, ο βάρβαρος έγώ.

III.

Ο Ήλιος έπρωρωτήσε και πάει προς τό ησίο του. Στών Αηλιώνων τή γλυκιά ν' άναπαιτί ή άγκυλιά, Πνύγεται μες σά σούβρονα τά πέρθημα ή στερνή του. Άχτίδα και τόν άρχαίο στήρει ξανά ή βραδιά. Σέρω τά βήματα ο κωροός από τήν πολιτεία. Πού κατοικούν οι βάρβαροι νά φήγω μιά στιγμή, Τών σννεμμμένων τών ναών διπώ τήν ήρεμία, Πού κάπου ήρωες παλιοί πλανούται και Θεοί. Τά χέρια ήρώων σάν άρχαίος ίερέας, γονατωμένους. Μπαρός σε σπαρμένον έιδωλο κάνας γλυκιάς Θεός,

Ήπε μοναχό του, κ' ήρθε έτσι σά συνέχεια από τά παραπάνω λόγια σας, τά λόγια πού με είχανε μεθίσει και μιλούσα άσυνείδητα, θαρρώντας πως ετι έλεγα τόδελεπα γραμμένα στο χαρτί.

Ο ΣΤΡΩΤΟΣ (χαδρόνεις τά μαλλιά της). Άστρούλα μου, εϋτυχημένος όποιος έχει τέτοι άστέρη γλυκιάτα για οδηγό του σ'ή ζωή.

Η ΑΣΤΡΟΥΛΑ. Κ' εϋτυχημένο τό φτωχό άστέρη δκα φωτίζει τέτοιες δοξασμένες κορυφές. (Τραβιέται λίγο).

(Μπαίνει ή ΡΩΞΑΝΗ).

Η ΡΩΞΑΝΗ (γελαστή). Άστρούλα, τόση ώρα... Και γώ σε καρτερούσα μέσα... Κύριε Στρωτέ, έχω κάτι σπουδαίο νά σας πω. Όλα τέμαθα. Ο Καλόκαρδος μου τάπε κατεβάνοντας στο φαρεφο του. Πρέπει νά σε μιλήσω τώρα, άμέσως.

Ο ΣΤΡΩΤΟΣ (άδιάφορα). Στους όρισμούς σας. Η ΑΣΤΡΟΥΛΑ (κάνοντας νά φήγει). Θά πάω μέσα νά φροντίσω τό στρούσιο του τραπεζιού.

Η ΡΩΞΑΝΗ. Όχι. Νά μείνεις έδω. Σέ χρειάζομαι νά με βοηθήσεις.

Η ΑΣΤΡΟΥΛΑ. Νά σε βοηθήσω;

Η ΡΩΞΑΝΗ. Νά με βοηθήσεις σε κάτι πολύ σπουδαίο. Νά φέρομε σόν Ισο όρόμο τόν κ.Στρωτέ.

Η ΑΣΤΡΟΥΛΑ. Στόν Ισο όρόμο; (Ο Στρωτέος κοιτάζει με άδιαφορία ψηλά).

Η ΡΩΞΑΝΗ. Ναι. Στόν Ισο όρόμο. Γιατί μζς παραστράτησε. Γιατί χάνεται δίχως λόγο και μζς χάνει και μζς. (Πογώνοντας σμά του' σά διαταχτικά). Κύριε Στρωτέ, πρέπει νά βγάλετε από τό λόγο σας τόν άναθεματισμένο παράγραφο πού σας ζήτησαν.

Ο ΣΤΡΩΤΟΣ. Πρέπει; (Κοιτάζοντας τήν Άστρούλα). Αυτό τό πρέπει και με τέτοι τόνο μάλιστα, μόνο ο εαυτός μου μπορεί νά μου τό πει.

Η ΡΩΞΑΝΗ (νευρικά). Μπορώ γά σου τό πω και γώ, κ' έχω κάθε δικαίωμα νά σου τό πω. Και τό έξερεις πολυκαλά πως έχω αυτό τό δικαίωμα. Και σου τό λέω και τό άπαίτω. Τό θέλω νά γίνει.

Ο ΣΤΡΩΤΟΣ (ψυχρά). Έγώ όμως δέν τό θέλω. Και λυπάμαι, πιστεύω με, πού δέν μπορώ νά θέλω αυτό πού θέλετε.

Η ΡΩΞΑΝΗ (παροικαστικά). Δήμο, έλα... Δέ θά μου χαλάσεις τό χατίρι... Δέν είναι κακό... Έλα, Άστρούλα μου, παρακάλεσε τονε και σ'ό μαζί μου νά μη μου τό χαλάσει τό χατίρι...

Η ΑΣΤΡΟΥΛΑ (ψυχρά). Νά τόν παρακάλεσω και γώ; Μά μπορώ νά τόν παρακάλεσω και γώ;

Η ΡΩΞΑΝΗ. Έχεις δικιο. Ότα σε μένανε άρ-

νείται, πούν άλλουνε μπορεί νάκούσει; Ένα τίποτα σου ζήτηώ, Δήμο, κι όμως' μου τάρνίσει...

Ο ΔΗΜΟΣ. Ένα τίποτα; Μού ζήτης κάτι παραπάνου κι από τή ζωή μου, μού ζήτης νάπαρνηθώ δέν έαυτό μου, νά κηρζώ κατ'ά του έαυτού μου πέλεμο άφανισμός;...

Η ΑΣΤΡΟΥΛΑ (κοιτάζοντας τονε με θαυμασμό). Αυτό σας ζήτηει ή κ. Ρωξάνη;

Η ΡΩΞΑΝΗ. Μήν τόν άκούς, παιδί μου. Τά κάνει σπουδαία, ενώ δέν είναι τίποτα. Θέλει νά με πικραίνει... Τού άρσει να με πικραίνει... Στό τέλος, νά ιδείς, θάπορει κι ο ίδιος πού μου τάρνηθηκε...

Ο ΣΤΡΩΤΟΣ. Όχι. Δέ θάπερω καθόλου, δέν έχω κανένα λόγο νάπερω.

Η ΡΩΞΑΝΗ (άναμμένα). Θάπορείς, μάλιστα. Και χωρίς νά θέλεις θάπορείς. Γιατί θά συλλογιστείς πως έγώ χτύπησα πέδι νά σε πάρει ο άντρας μου στο συδασμά του, σε τόσο δυνατό συδασμά, πού νά τήν έχεις σίγουρη σ'ή έπιτυχία σου... Έγώ...

Ο ΣΤΡΩΤΟΣ (διακόφτοτάς την). Έγώ όμως δέν τό ζήτησα.

Η ΡΩΞΑΝΗ. Όχι. Έγώ τό ζήτησα. Γιατ' ήθελα νά πιτύχεις βουλευτής, νά μπεις σ'ή Βουλή, νά γίνεις Έπουργός, νά δοξαστείς και νά καμαρώνω πού

Ειδωλολάτρες ξημος και καταφρονεμένοι
'Απ' δλους, δδομαι στη σπη της ήγως μοναχιάς.
'Ανομαι! Λογίξω αν ή Θρησκεία θά ξαναζήσει τάχα...
Μά της Παλλάδας δέν ακούω την Ιερή φωνή,
'Απ' του ναού τ' αστάματα κλαίει και λεί μοναχά
'Η γλαύκα την επίδοξη που δέ θά εκπληρωθεί.

IV.

'Η σγαλιά μυροχόρου λύρα. Του 'Ηλιου οι άχτίδες,
Πού θάβεται στα πέριρα, σά δάχτυλα χρυσά.
Μιάν άρμονία στις πύδ κρυφές τις άισθητες. Συλφίδες
Οι ανέμους μου χορεύουνε στη ροπή μοναχιά.
Μες στην' άπάτητη σαηλιά ορθικά ρέει ή δόροσή.
'Η δέηση σταλιά, σταλιά—σταλιά κ' ή προσευχή,
'Π δόξα των άρχαίων ναών—δ μάταια μοιρολόι!—
Κυνηγεμένη κ' άβλεπτη ήθε, μαζώχη έκει.
Ναέ, που δέ σε πάτησαν βέβηλοι έσθ Θεομάχοι,
Νοέ, που ή Φύση ο' έχουσε μέσ στη βραχυστηλιά,
Φεύγοντας κάθς χλαλή του κόσμου, κάθ' άμάχη
Στην άγρια ήρεμία σου θενάρχομαι συητά.
'Ω άθάνατη από σέ ύδροσή—'Έρεια των αιώνων!—
Τις μουσικές δέσεις μου θά πλέκω άρμονικά
Στό ναύ μου θά παραπατούν τό βήματα των χρόνων
Θά ζώ μέσ από άραίες ψυχές και πνεύματα παιδιά.

V.

Νυχία! Πανούμαι στις όχτιές του ποταμού! 'Ηουχία
'Ολούθε! 'Αχ δ γλυκός Θεός σέ ποιά βροδιά πηγή
Μένει νεκρός κ' άζώπνητος; 'Ολόδυρα ή άρμονία
'Εδώ άντηξεί σάν οφθαλμομα και σάν κατάρα έκει
Δέν παιγνιόζουν 'Έρωτες και Χάρες. Δά χορεύουν
Οι φλοίσβοι πιά μέ τους άφροές δέ θροσερά νερά,
Κάπιες νυμφαίες και νάκμισοι μονάχα τώρα ρεύουν
Στην όρηνη την άραχη την άροποσταμά.
Μάταια οι ήλιμμένες καλωμές προσμένουν κάρια χέρια
Ν'άπλώσουν και να κόψουνε καλάμ' άδρά γι' αλλούς,
Κ' οι ροδοδάφνες οι άγριες του κάκου κάρια ταίρια
Προμένουν να στολίσουνε μέ τους άλικανθούς.
Οι Νύμφες μέ τους Σάτυρους εσκάρπισαν και πάνε
Τών ειδυλλίων ξωπίσω τους σέρνοντας τη ζωή,
'Όλα τά ώραία άνεπίστροφα σάν άνερα κυλιάνε
Μέ του πεσούμενου άστεριού μέσα στο χάος όρημ'.

VI.

Τόν τραγικό τόν πόθο μου που έξερεις δ Γαλήρη,
'Απλώσον ως την ψυχή μου εσθ βαδιά μέσ στη νυχτιά
Τη θεία τούτη! 'Σάλεμα δέν έχει άπόψε ή όίνη
Στά δρόκλα και πράσινα και σ' άγγυρά νερά.
'Αχ θέλω κ' δ ραός ένώ σημήνος να προβάλει
Σάν ήλλοτε. 'Ο Ιερατικός είν' έτοιμος χορός.
Νά, τά προπύλαια τά λευκά κ' ή Πύλη νά, ή μεγάλη
Του άρχαίου ναού πολύσητη και μέσα νά, δ βωμός.
Μ' έλιās κλαδί, που είν' Ιερό, τά Ιερά κεφάλια
Τών Θεών ως στεφανώσουμε που είναι σημήνοι έδώ,

τό πρώτο σκαλοπάτι της δόξας σου θάνα ή άγάπη
μου...
Ο ΣΤΡΩΤΟΣ (νασμένη). Τ' είν' αυτό που λές;
Δέ συλλογίζεσαι;...
Η ΡΩΞΑΝΗ. Τι να συλλογιστώ; Τήν 'Αστρού-
λα να συλλογιστώ; 'Η 'Αστρούλα είναι άδερφή μου,
την αγαπάω σάν άδερφή μου τήν 'Αστρούλα, και
δέ με νοιάζει νάνοξω την καρδιά μου μπροστά της.
Ήέματα, 'Αστρούλα μου;
Η ΑΣΤΡΟΥΛΑ (κουνάει το κεφάλι της μέ τρόπο
που οπτε ν α ι οπτε δ χ ι νά λει. 'Επειτα πάει και
κάθεται σέ πολυθρόνη, στο βάθος της σκηνης κι άκ-
νομυμπόνας τόν άγκωνά της σ' ένα τραπέζια, βα-
σταει μέ τά δυό της χέρια τό κεφάλι της).
Ο ΣΤΡΩΤΟΣ (πούχει παρακολουθήσει μέ τη μα-
τιά του όλα τά κινήματα της 'Αστρούλας). Ζώνει πιά...
Η ΡΩΞΑΝΗ. 'Όχι. Θά μου τό κάνεις αυτό που
σου ζητάω. 'Αν άποτύχει δ άντρας μου, δέ με νοιά-
ζει εσθ να μην άποτύχεις. Γιατί σ' αγαπώ, τό ξε-
ρες πόσο τρελλά σ' αγαπώ, και θέλω δοξασμένο να
σέ δο, πάντα νικητή να σέ βλέπω. Ναί, Δήμο μου.
Πές τό ναί, Δήμο μου... (κάνει νάν τόν άγκαλιάσει,
δ Στρατός τραβίεται). Αυτήσου με, πές το!...
Ο ΣΤΡΩΤΟΣ. 'Αδύνατο και λυπάμαι γι' αυτό...

Σάν την κερφή μας άσπρησι τη θέληση την άγια,
'Ολόμαρτοι και πανοραίοι σάν δ, κι νοσταλγοί.
Και τό θυμάμαι ένώνεται κ' ή δέηση άκλονοθεί —
'Ηνεύμα τό σύννεφο ήβλο σταν οφθαύ ψηλά,
'Αλλ' ή καρμάνη ή βρόβαση της έκμυσίας χτυπάει
Της πλήσιος κ' όλα λήθησαν μεμιάς σάν έστωκά.

VII.

Πηγές δέν είναι να λουστού κ' έλιές να ξαποστάσω
'Από τό χέρι της σεμνης Θεάς εδλογητές
Νά μέ πλανήνει τόναρο ψηλά και να ξεχάσω...
Δέν είν' ζεφύρια πνεύματα δέν είναι άδρες, οσιές.
Μάταια προσμένω έναν καιρό να ρυθιν οι ταξιδευτές
Οι Αιολίδες, μέ λήκνυθους στα χέρια, άγριστικά
Μύρα γεμάτες' μάτια! Δέν έρχονται οι πλανεύτες
Να πνεύουν μιάν άρχαία πνοή μέσα στα δάση ατά.
Μέσα στα δάση που έγειρε ή άρχαία Ζωή στη Αθήνη
Κ' είναι όλα ένα πασίνομο κ' όλα είναι νεκρικά,
Μέσα στα δάση που έγειρε δ Αρβάς κ' άποκοιμήθη
Στη σοοισατή σά φρέστρο φηρό, ληθαργικά.
Κ' είδα Δρυάδες με βροδιά χρισμονική να κλαίνε
Τρυγός' από τό λείψανο τό άγιο σπαραχικά,
Κ' είδα τους άνεμους σφοδρούς δοχιαστικά να πνεύε
Στά ώραία μαλλιά τους που ως κλαδιά έθρήνησαν κ'
[αυτά.

VIII.

'Ιερή κεδρόνα δέξον με! Στους Ιουίους σου από κάτω,
'Ιουίος ένός κλαδώματος δικού σου ώραίου κ' έγώ,
Αιτούθε ως και τό φιλημα τό κρυό του θανάτου
Γίνετε κρήνη νεάς ζωής και γίνετι θεικό.
Μονάχα θέλω οι ψήθοροι για μένα να ζυτηήσουν
Οι πύδ πολλοί άπ' τό φύσημα τό οιολοκό οι σοφοί,
Θάχουν άκόμα να μου πούν και να μου άποτορήσουν
Θρούλους που οι αιώνας σέπασαν και νεκρώσε ή σιγή.
Τη μαυική τη γλώσσα τους από παιδιά βιβλία
'Εσπούδασα που ξέθαγα στα βάθη από της γής
Κ' είνε για τήν 'Αργώ μου πούν, είνε και για την Τροία
Της τέργης τους της έπικης θανάμια έγγητης.
Κλαδιά δά κήρω κέδρωνα στεγνά και θάν τά πλέξω
Αίλιαν ήπλή και άωροθία μέ λυγοτές χορδές,
Κ' άπ' τά γλυκά τραγούδια σας τά δώματα, θά διαλέξω
Γιά κάμεις έξωρες, κρυφές, τά πύδ ώραία, καρδιές.

IX.

Κ' από τόν κόσμο που έπλοσε ή όροούσα ή φαντασία
Μέ πλάσματα που τένερα σέ έδωος μορφή,
Παντοτύς άπόδημος μένω. Μιάν έξορία
Ζώνει την άγρια μου ύπαρξη στρυφή και τραγική.
'Αρροτικές Θεότητες! Τού κάκου σούς δομώρες,
Στά δάση σές κνηγήρα, σούς λόφους, σά νερά.
Του κάκου καιροφύλαξα μέσ από καλαμιώνες
Σέ βράδια σεληνόφωνα, σέ βράδια μαγικά.
Και του βοσκου του νέου δ σκοπός άπ' του 'Υμηττού
[τά πλάγη
'Αργοσταλάζει πένθημος στην έρημ' μου ψυχή,

'Ωμέ, κ' άπό τ' άλογορά, τρικυμιά πελήγη
Τών άκλονών έρχεται αποραχική ή φωνή.
Κ' άπόψε που όλα είναι ήσυχια, σ' από τό λόγο άπάνω
'Ο άποσταμένος πέ βαδιν έπινο θά γείρω έγώ,
Και την ψυχή μου βούλωμο την ήσθ' ατήν άπ πείθω
Στόν Πάνα άντις στό Χέρονα να την έμπιστευώ.

X.

'Ιερή γή, κ' αν στείρουν ή μαγική πηγή σου
Πού άνάβρυνεν έναν καιρό με πανοραία ζωή,
Κ' αν τά μημέια σου τ' άφάρτα κ' οι έπέκραμοι ναί
[σου
Ρημάχτηκαν άπ' του καιρού την περσομένη όρη,
Κ' αν τά δόματα ιδανικά σέ χάος είναι ανυμμένα
Κ' οι διονύσιες γόρω σου χαρές πιά δέν άνθοίν,
Κ' αν όλα τώσ' άγνώστια προβάλλον κ' αλλοιμένα
Κ' άλλοι λολι κ' άλλοι θεοί στα χρώματά σου ζούν,
Πάντοσε δ ύιος πλαστογράφος σέ περιζώνει Αίθρας
Κ' ή ίδια Ζωοδότρα εσθ Πνοή μαζί σέ κυβερνά,
'Εκείνος σάν άθάνατος δημογορός πατέρας
Κ' έκείνη σάν επέστατη μητέρα σολαργικά.
Σμύρον οι δυό κ' από ψηλά την όμορφή φροσάνε
Και τη γαλήνη και τό φώς σκορπώνε μέ σπαργι,
'Ιερή γή κ' αν όλα σου άλλαζον και περύνε
'Εντός σου άγέραση θά ζει παντοίε ή μη ήρηχί.
Σ. ΣΚΙΠΠΙΣ

Η ΔΙΟΙΚΗΣΙΣ

ΤΗΣ ΕΘΝΙΚΗΣ ΤΡΑΠΕΖΗΣ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ

Αηλοποιεί ότι κατ' άπόφασιν του γενικού Συμ-
βουλου συγκαλείται την 6 (19) Φεβρουαρίου ε. ε.
έν τώ Καταστήματι της Τραπέζης ή έτησια τακ-
τική Συνέλευσις των μετοχών, είν ήν παρακαλούν-
ται να παρευρεθώσιν οι κατά τό άρθρον 47 του κα-
ταστατικού δικαιούμενοι να μετόσχουν αούτης κ. κ.
μέτοχοι και οι είδικοί τούτων αντιπρόσωποι.

Οι κάτοχοι ανωνύμων μετοχών θέλοντες να λά-
βωσι μέρος εις την τακτικήν ταύτην συνέλευσιν όφεί-
λουσι κατά τό εδάφιον α του άρθρου 51 του κατα-
στατικού δεκατέντε-ήμερας τούλάχιστον προδ της έ-
νάρξεως των συνεδριάσεων να καταθέσωσιν επί απο-
δείξει τους τίτλους αυτών έντός μέν της 'Ελλάδος
εις τό Κεντρικόν της Τραπέζης Κατάστημα ή τά ύ-
ποκαταστήματα αούτης εκτός δέ παρά τοίς εκεί άν-
ταποκρηταίς της, ήτοι :

'Εν Παρισίω παρά τοίς κ. κ. 'Αδελφούς Ρό-
τσιλδ, Βερολίην παρά τη 'Εθνική Τραπέζη διά την
Γερμανίαν, Βιέννη παρά τη Βιενναία Τραπέζη Βί-
ρσβιν. Κωνσταντινουπόλει παρά τώ κ. Α. Ζαρίφη.
'Εν Θεσσαλονική. Σμύρνη, 'Αλεξανδρείη, Κάιρο πα-
ρά τη Τραπέζη 'Ανατολής. 'Εν Κρήτη παρά τοίς
υποκαταστήμασι της Τραπέζης Κρήτης.
'Αθήναις τη 2)15 'Ανωουαρίου 1908.
'Ο Διοικητής
Στ Σερβίτ.

Η ΡΩΞΑΝΗ (κλαίμενα). 'Επαφα λοιπό νάχω την
παραμικρότερη δύναμη πένου σου; 'Αλλοτε, τίποτα
δέ μου άρνούσουνα. 'Οχι, σου ζητούσα, πρβθυμος νάν
τό κάνεις. Και πολλές φορές τούνας και κωρίς
να σου τό ζητήσω, μαντεύοντας την επιθυμία μου.
Μά τότε μ' αγαπούσες, τότε λογαριάζες πώς θυσίασα
δ, τι πολυτιμότερο έχει με γυναίκα για 'χάρη σου.
Είπουνα καλός τότε, Δήμο, είπουν, άγγελος για μέ-
νανε. Τώρα, πάει πιά, ή ψυχή σου νεκρώθηκε, τά
λόγια μου δέ φτάνουν ίσαμε κελ, σοο-δυνατά κι άν ελ-
γει, με σση άγάπη κι άν τά ραντίσω, με σοο δά-
κρυα κι ά συντροφεύονται. Δέ μ' αγαπάς πιά, Δήμο,
τό νιώθω...
Ο ΣΤΡΩΤΟΣ (σταναρωρεμένα). 'Όχι! 'Ασε τα
πιά...
Η ΡΩΞΑΝΗ. Δέ σου ζητάω τίποτα, Δήμο, σου
τό διακονώ... (γονατίζοντας μπροστά του κι άγκα-
λιάζοντάς τον τά γόνατα. 'Η 'Αστρούλα σηκώνοντας
έξωφου τό κεφάλι της και βλέποντας τη σκηνη ατή,
κάνει κάμπο κίνημα που φανερώνει δηλία, σηκώνεται
από τη θέση της, τραβεί προς τό πάνω, κάθεται κι
άγκυνάει να παίζει ήσυχά τη Nocturne του Cho-
pin, Op. 37, no 1 — sol mineur). Αυτήσου με,
Δήμο μου... (θυμήσου τις εδουχισμένες στιγμές που

δλοένα λες πώς σου χάρισα. Αυτήσου τη Ρωξάνη
σου...
Ο ΣΤΡΩΤΟΣ (βοηθώντας τη να σηκωθεί). Ρω-
ξάνη... Τι έπαθες; Δέ συλλογίζεσαι;... 'Αν έρθει δ
Καλόκαρδος;
Η ΡΩΞΑΝΗ. Κι αν έρθει; Ποίος τονε λογαριά-
ζει;... Προχτές άκόμα κάτι θέλησε να μου πει για
σένα, κάτι λοξά, λόγια μοδρηξε, και δέν του τό άρ-
νήθηκα, δχι. Κι αν τόν αγαπώ, του είπα, και σέ πεί-
ραξε, θάμωνα πρβθυμη να φύγω από τό σπίτι σου.
Και θάφευγα σ' άλήθεια, α δέ συλλογίζεμουνα πώς
θάδλαφτα, δχι τόν άντρα μου, μά σέσανε, αν άκου-
γότανε δξω τέτιες μέρες, σέ παραμονές έκλογών, πώς
ή γυναίκα του Καλόκαρδου έφυγε από τόν άντρα
της, γιατί αγαπούσε τό Στρατό.
(Πάνη). 'Ο Στρατός ερήνευται κοινασμένα σέ
μέ πολυρόνα. 'Η Ρωξάνη διορθώνει τά
μαλλιά της. 'Η 'Αστρούλα όλο και
παίει σιγανά και κοιμένα).
Η ΡΩΞΑΝΗ (παραινώντας κοινά στο Στρατό).
'Α δέ σέ συγχαίει ή άγάπη μου, θά σέ συγχαίξει
έλπίζω ή λογική.
Ο ΣΤΡΩΤΟΣ (απορώντας). 'Η λογική;
Η ΡΩΞΑΝΗ. Ναί, ή λογική. 'Αγωνίζεσαι για

“Ο ΝΟΥΜΑΣ”

ΒΓΑΙΝΕΙ ΚΑΘΕ ΚΕΡΙΑΚΗ

ΣΥΝΤΡΟΜΗ

Για την Αθήνα αρ. 5.— Για τις Επαρχίες αρ. 7.
Για το Έξωτερικό αρ. χρ. 10.

Για τις επαρχίες δεχόμενοι και τριμήνες (2 αρ. τήν τριμήνια) συνδρομές.

Κανόνες δε γράφονται συνδρομητής ή δι στείλει μορσάδι τη συνδρομή του.

10 λεπτά το φύλλο λεπτά 10

ΒΡΙΣΚΕΤΑΙ. Στα κιάκια (Σύνταγμα, Όμόνοια, Έθον, Τράπεζα Γ'π. Οικονομικών, Σταθμός Τροχιδόρου (Ακαδημία), Βουλή, Σταθμός Υπόγειου Σιδηροδρόμου (Όμόνοια), στα βιβλιοπωλεία «Εστίας» Γ' Κολάρου και Σακέτου (άντικρυ στη Βουλή).

ΠΑΡΑΓΡΑΦΑΚΙΑ

Βούργαροι και Ρωμιοί διπλωμάτες— Ένός ή έκτος;— Τό φοιτητικό συλλαλητήριο— Ο Παπαμικρούπολος— Οι Ένορκοι.

Ο ΕΥΚΟΛΟΣ πατριωτισμός της φημεριδογραφίας και των καφενέδων, ο πατριωτισμός της ρούγας· μ' άλλα λόγια, μήπως πάλι την ενκαιρία να ξεραναίωσι τούτες τις μέρες με την ιστορία του Ρίζωφ, που τον δίρισε δώ η Βουργαρική Κυβέρνηση διπλωματικό της πράχτορα και που όσο κι αν είναι διπλωμάτης δεν παύει να είναι Βούργαρος κομιτατζής.

Η Έλληνική Κυβέρνηση, φωνάζαν, έπρεπε να μη δεχτεί το διορισμό του. Η Έλλ. Κυβέρνηση πρόδωσε. Η Έλλ. Κυβέρνηση πρέπει να πέσει. Η Έλλ. Κυβέρνηση (δεν το είπανε αυτό, με μιάς άφαισε νάν το πιάσουμε, με τις άκροίτες που γράφανε/πρέπει στην ανάγκη να κηρδύει και τον πάλεμο στη Βουργαρία! Του κάκου ένας γρασιτικός Ρωμιάς, ο Κομμαριανός, που δημοσιογράφησε χρόνια στη Βουργαρία και βρίσκεται κι αυτός πρόσφυγας τώρα εδώ, του κάκου με κάποιον άμθρο τον μιάς βεβαίωσε πως όλοι σήμερα στη Βουργαρία είναι κομιτατζήδες, από τον Ήγεμόνα Ισάιμ το τελευταίο χαϊδάη! Ο πατριωτισμός της ρούγας δεν το άκουσε, γιατί ποιά ο τέτοιος πατριωτισμός δεν άκουει τη λογική. Και οι φωνές και οι βροχίες και τό βογγητά Έσκολοθυρανε.

Άντοι οι κ. κ. πατριώτες θά μιάς δώσουν την ατρία να ζουλένομαι και να μακαρίνομαι τη Βουργαρία που τάξωθήκε νάχη κομιτατζήδες τους διπλωμάτες της, ενώ η πατρίδα μας έσκολοθυρεί νάχη άνθρα νεροκολοκίδης για διπλωμάτες.

κάποις μεγάλω και έερδ σκοπό και θέλει να πιτύχεις. Ο ΣΤΡΩΤΟΣ. Βέβαια. Όχι όμως για τον εαυτό μου.

Η ΡΩΞΑΝΗ. Τό ξέρω. Θέλεις να πιτύχεις για τους άλλους, για νάν τους δεις εδουχιόμενους, για να ικανοποιηθείς στο τέλος και ού που άριέρωσε ελη τη ζωή σου, ελη τη δύναμή σου σ' αυτόνε το σκοπό....

Ο ΣΤΡΩΤΟΣ (που άρχινάει να την προσέχει). Καλά που τό λές. Όστε ο δρόμος μου είναι χαραγμένος και τίποτα δεν μπορεί να με βγάλει απ' αυτόνε....

Η ΡΩΞΑΝΗ. Καλ πούς σου ζήτησε να βγεις από το δρόμο σου; Νά λεξοδρομήσεις λίγο, σου ζητάμε, για να περάσεις το χαντάκι που βρίσκεται άνάμεσα. Έπειτα ο δρόμος σου πιά θάναι ίσως και δοξασημένος....

(Πάνη).

Η ΡΩΞΑΝΗ. Μένοντας έξω από τη Βουλή, τι κάνεις; Τίποτα. Κανένα θετικό αποτέλεσμα δεν μπορείς να φέρεις. Πρέπει να μπεις με κάθε τρόπο στη Βουλή για να υπορέσεις από και να εφαρμισώσεις τις ιδέες σου, να δώσεις σάρκα στ' όνειρό σου....

Ο ΣΤΡΩΤΟΣ. Νάπατήσω τό λαό για να γίνει

Κι άντι να γιομίζουμε τον άέρα με βροχίες και με άνομοιες, πατριωτικώτερο είναι να παρακαλούσαμε το μεγαλόδυναμο να μιάς δώσει τέτοιους διπλωμάτες σαν το Ρίζωφ, δηλ. διπλωμάτες κομιτατζήδες, κι ές μη μιάς τους δέχονται αέ καμιά Αόλη.

ΕΝΤΟΣ ή έκτος; Νά ή πολιτική κωμωδία της παρασημένης βδομάδας. Δηλ. θά περιτηθεί ο Σιμόπουλος μέσα στη Βουλή ή έξω από τη Βουλή; Μπορεί και να μην παροτηθεί καθόλου ο Σιμόπουλος, μα πάντα ή κωμωδία της παραίτησης του, που βίαταζε τριάντα μέρες και τριάντα νύχτες θά μείνει ως το χαρακτηριστικώτερο σημάδι της έλευίνης μας πολιτικής κατάστασης.

ΕΙΤΑΝΕ νά γίνει και φοιτητικό συλλαλητήριο για το Ρίζωφ, μα δεν έγινε. Τόσο το χερτίερο. Η φοιτηταρία μας έχει ανακατευτεί ως τώρα σ' όλα τα ζητήματα, έσωτερικά κ' έξωτερικά, και μόνο τα διπλωματικά ζητήματα δεν καταπιόστηκε ακόμα. Έπρεπε νάν τα καταναστέει κι αυτά για να βλέπαμε πως θάν τά καταφέρνει. Με τό συλλαλητήριο αυτό, μπορεί να πεί κανείς, θά ξεταύσανε ή φοιτηταρία μας και σ'ό εδιεθνές δικαιοκιο.

Σ' ΟΧΤΩ χρονάκια καταδικιάτικης προχτής από το Καουργουκιάο ή Παπαμικρούπολος γιατι έρθε μιά μπόμπα στη Βουλή με την καλή πρόθεση να τινάξει τους πατέρες του Έθνους στον άέρα. Η ποιηή κήρυξε βαριά από τον κόσμο. Έμεις, τό εναντίο, τη βρίσκουμε παραπολύ άλαφριά, άπου ή μπόμπα δεν έπιασε. Άν έπιανε ή μπόμπα τότε, φυσικά τά όχτώ χρόνια θάτανε ποιηή βαρύτατη.

ΟΙ ΕΝΟΡΚΟΙ, λέει, φανήκανε τόσο άγριοι για να χτυπήσουν τό κακό αυτό, πριν ακόμα γεννηθεί στον τόπο μας. Οι Ένορκοι όλοι στη δίχη του Παπαμικρούπουλου είναι τωσαν τραπεζίτες, έμποροι κλπ., δηλ. νοικοκυραίοι που κοιτάζουν τις δουλίτες τους, και που τό κιαβεστός τους βοηθάει νάν τις κοιτάζουν με την άνεσή τους. Γιατι λοιπόν κι αυτοί να μην τό προστατίψουν τό τέτιο «κιαβεστός»;

ΓΙΑ ΕΝΑ ΚΟΙΝΟ ΚΑΙ ΓΙΑ ΕΝΑ ΔΡΑΜΑ

«Είναι κάποιος κοινωνικοί νόμοι, από την ιστορία ή από τη φύση βαλμένοι, άδιάφορο, κάποιος νόμοι, που λειτουργούν σε φυσικοί, γιατί κι αυτοί δεν κρέμονται από τη θέληση του ατόμου· κι αυτοί μιάς λένε, άνάμεσα σ'άλλα, πως ο άνθρωπος δεν έρχεται για να περάσει τη ζωή του άφέντης της μοναξιάς. Ο άνθρωπος είναι ύποταχτικός της συντροφιάς· ο άνθρωπος για νάφεντήφει πρέπει να ύποταχτεί στο νόμο που μιάς κυβερνά. Αυτός είναι και το καλλι-

βουλεύτης; Η ΡΩΞΑΝΗ. Όχι. Δέ θά τον άπατήσεις. Θά σουηκολογήσεις μαζί του. Θά δείξεις πως τραβίεσαι απ' αυτόνε, για να μωρδέσεις ύστερα να τον τραβήξεις με τό μέρος σου, να τον άνυψώσεις έπου και ού στέκεσαι....

Ο ΣΤΡΩΤΟΣ (στοχαστικά). Άξίζει νάν τη μελετήσαι κανείς την ιδέα σου...(Τό πρόσωπο της Ρωξάνης δείχνει χαρά).

(Μουσική ο ΚΑΛΟΚΑΡΔΟΣ).

Ο ΚΑΛΟΚΑΡΔΟΣ. Αί, λοιπόν; Τά ταιριάξατε; Δέχεται ο άγαπημένος ο Δήμος να κερδίσουμε την έκλογή; (Η Άστρούλλα πούει να παίξει πιάνο και προσέχει στα λόγια τους).

Η ΡΩΞΑΝΗ (χαρούμενα). Βέβαια! Βέβαια! Παραδέχτηκε!...Τό βρήκε πως είναι λογικό να μην τά πεί τό βαριά κείνα λόγια, να μαλκαώσει λίγο κι άλάκαρο τό λόγο του....

Ο ΚΑΛΟΚΑΡΔΟΣ (τριβώντας και χτυπιώντας τις παλάμες του). Μα τότε να γιορτάσουμε από τώρα την έπιτυχία άλλάκαρου του σιδουασμού μας...Τότε είμαστε κ' οι δέκα μέσα...Ζήτω ο Δήμος, ζήτω!...Έτσι μωρδέχεται να βγώ στο μπαλκόνι και να ξεφωνήσω σαν τρελλός πως ο Δήμος δέχτηκε....

τέχνη ο δρόμος άνώσις και ή μούρα του για μεγάλα τον όρίζει. Πρέπει να ζαπολύση τό έγώ του μέσα στα έγώ των άλλων, κ' όχι μονάχα να του φτάνη πως δίνει στους άλλους μιάν ύψηλή συλλήνηση, μιάς στιγμής, μα να γίνη τργάνω μιάς άλλέιας, που χρησιμεύει σε κάποια κοινωνική προκοπή, γενική, πέρ' απ' τό έγώ του».

Μ' αυτά τά λόγια μιάς όρίζει ο Παλαμζε τη θέση του ποιητή στην κοινωνία. Και πράγματι ή ιστορία της φιλολογίας μιάς λέει πως οι ποιηταί σ'άβηχαν πάντα άπόστολοι ή προφήτες μιάς κοινωνικής ιδέας. Τά ποιητικά έργα, έσα άξίζουσαν τήνομα, άγγίζουσαν πάντα και κινούσαν κοινωνικά ζητήματα, είτε τό θέλει ο ποιητής ή όχι. Αυτό σμίγει με τό φιλόσοφο. Συνειδητά ή άσυνείδητα, όπως κ'έκεινε, γίνεται ο άπολογητής ή ο πολέμιος του κιαβεστότος· όσο ο κοινωνικός άγώνας στρέφεται πάντα στη συντήρηση ή στην άνατροπή του, άναγκαία κι ο ποιητής βοηθά ή τόνα ή σάλλο. Έίτε τό θέλει είτε δεν τό θέλει, ή δείχνει την ιδέα του φανερά είτε την κρύβει, αυτή ξεβαίνει άπο τό έργο του.

Κ' εκεί ακόμα πού, καθώς λ. χ. στα τελευταία δράματα του Ίψεν, ο ποιητής θαρακάνεται πίσω από μιάν άπρόσωπη άυστηρή άμεροληψία, που μιάς προβάλλεται ένα πρόβλημα, χωρίς ούτε μιά νύξη για την τελική του λύση, τό άποτέλεσμα είναι τό αυτό. Η κοινωνία μόνη της δίνει τη λύση του με την έξελιχτή της ή ιδέα μιάς δείχνει τη διεύθυση της με την έκταση που παίρνει στη ζωή, απ'τής ύποιας τά σπλάχνα βγήκε. Γιατι ή ιδέα δεν είναι κάτι τι άυθάρκτο, αλλά ή άνατανάκωση της πραγματικότητας στο πνευματό του ποιητή, που αυτός, είτε με τό προφητικό του ένστικτο, είτε με τη θετική του σκέψη, την άντελήφθη πριν εκείνη δείξη άκόμη φανερά την ύπαρξή της στη ζωή, στην κοινωνία. Αυτή είναι ή δύναμη του ποιητή, ή θέση του, ή δράση του στην κοινωνία, να άσφραίνεται, να προαιθάναται, τι κλωθείται μες των κοινωνικών άρα· έναν άγώνα, μιά άνατροπή, που κρυφακαίει στο έθος του, στην κοινωνία, ο ποιητής— φιλόσοφος την άνασκαίνει μες τη σκέψη του, στα φτερά των στίχων του, μες τις σκηνές του δράματός του σκορπά τό σπόρο τους και τά ζιζάνια στο περιβάλλον, απ' τόποιο τά μάζεψε με τό προρατικό του, δίχως άλλος να τά νιώση. Έτσι έκπληρώνει τον προορισμό του, γινόμενος σταθμός στην προκοπή της κοινωνίας· έτσι οι Σίλλερ και οι Φίχτε γίνονται έλευθε-

Η ΑΣΤΡΟΥΛΑ (σημάνεται ξάρου πάνω και φωνάζει άγριέμενα). Όχι!...Όχι!...Δέ δέχτηκε τίποτα!...Δέν άκουσα να δεχτεί τίποτα!...Δέν μωρούσε να δεχτεί τίποτα!...Όχι!...Όχι!... (Φεύγει τρέχοντας. Ο Καλόκαρδος κ' ή Ρωξάνη την κοιτάζουν σαστισμένα. Ο Στρατός κοιτάζει σκεπτικός τό πάτωμα).

(Κλεινει ή σκηνή).

ΜΕΡΟΣ ΤΡΙΤΟ

Στό σπίτι του Στρατίδη, άπαράλλατα ύπως και στο πρώτο μέρος. Μόνο στα γράμματα που βρίσκονται κάτω από την εικόνα του Στρατού είναι κωλημένη κωρδέλλα άσπρο χαρτί στη λέξη «ΥΠΟΨΗΦΙΟΣ» κ' έτσι διαβάζεται μοναχή «ΒΟΥΛΕΥΤΗΣ ΑΤΤΙΚΗΣ».

Άλμα στη μέση του τραπέζιου, άναμένη, με πράσινο χαρτίνο κατωφίωτι.

Η ΑΣΤΡΟΥΛΑ (κάθεται σε καρέκλα, σιμιά σ'ό μεσιανό τραπέζι, σκυμένη πάνω σε μικρό όμορφοδε-

ρωτικῶν τοῦ γερμανικοῦ ἔθνους, ὁ Ἴψεν ἀναμορφωτῆς τῆς ὑπερβόρειας κοινοῦνίας.

Τόσο καί μόνο. Οἱ μεταρρυθμίσεις, οἱ ἀνατροπές, οἱ ἀναμορφώσεις δὲν εἶναι ἔργον ἀτόμων ἢ στενῶν κοινοῦνικῶν κύκλων, ἀλλὰ τὸ συναγόμενον, ἡ νίκη ἐξεγέρσεων ἀλόκαιρων τάξεων, ποῦ οἱ ὑπάρχουσες κοινοῦνικαὶ συνθήκες τοὺς πιέζουσι τὴν ἐλευθερὴν ἀνάπτυξιν τῆς ζωτικῆς ἐνεργείας, τῆς παραγωγικῆς δυνάμεως τοῦ. Ὁ ἀγῶνας πάντα πάλιν τάξων, ποῦ πολεμοῦν γιὰ τὴ χειραφετήσασθαι τοὺς καὶ οἱ πνευματικαὶ μαχηταὶ αὐτῶν τῶν τάξεων οἱ ἰδεολογικοὶ ἀπολογηταὶ αὐτῆς τῆς πάλιν. Ὁ Λέσιονγκ καὶ ἡ κλασσικὴ γερμανικὴ φιλολογία εἶταν ἡ πνευματικὴ μορφή τῆς πάλιν τῆς γερμανικῆς ἀστικῆς κοινοῦνίας πρὸς ἀνύψωσίν τῆς. Ὁ ρομαντισμὸς τῶν ἀρχῶν τοῦ περασμένου αἰῶνα ἢ παρόμοια μορφή τῆς ἀντιδρώσας φεουδαλικῆς ἀριστοκρατίας μετ' ὄντων τὸ μυθιστορικόν, σύμπτωμα ἐπιπέπτουσα τάξης, μετ' ἡλατρία καὶ νοσταλγία τοῦ μεσαίωνα, ὅπως καὶ σήμερον δὲ νεορομαντισμὸς μετ' ὁ ὑπερόλιον καὶ τὰ ὑπερπερὶραν καὶ τὸν ὑπερατομισμὸν τοῦ ἰδρυτοῦ τοῦ Νίτσε, τὴν τάξιν πρὸς τὸ μυστικιστικὸν καὶ μυθικόν, ποῦ σβύνει μετ' ἀπάργια μιὰ δημιουργικὴ ἰδιοφυΐα, ὡς ὁ Χάουπτμαν, γνωρίσματα καθηροῦσας κοινοῦνίας.

Κι ὁ ἀγῶνας τοῦ νοσηνοῦ δραματικοῦ γιὰ τὴν ἠθικὴν ἀνύψωσιν τοῦ ἀτόμου, τί ἄλλο εἶναι παρὰ ἡ φιλολογικὴ μορφή μιᾶς ἐπανέστασης κατὰ τῆς καθιερωμένης καὶ παραδομένης ἠθικῆς τῆς κυριαρχούσας τάξης τῶν συντηρητικῶν καὶ τῶν παστώρων, ποῦ πνίγει τὴν ὁρσὶν τοῦ σκανδιναυικοῦ κόσμου; Κ' ἡ χειραφετήσασθαι τῆς γυναικὸς σ' αὐτὸν δὲν εἶναι ἀνατροπὴ ἐνὸς καθεστώτος, σάρωμα τῶν στερεῶν λειψάνων μιᾶς φεουδαλικῆς κατάστασης, ἀριστοκρατικῶν ἀρχῶν ποῦ ἡ γυναικίον εἶναι πασαμένη μόνον γιὰ τὸν ἄντρα, χωρὶς αὐθύπαρκτη ἠθικὴν ζωὴν καὶ ὕλικὴν ἀνεξαρτησίαν; Κ' ἡ λύσιν τοῦ ζητήματος αὐτοῦ στίς βόρειες χώρας δὲν εἶναι ἡ νίκη ἀστικῶν ἰδεῶν, πόχουν τὸ λόγον τοῦσ ἀ ὕλικες ἀνάγκες, πῶς ἡ ἐργασία δὲν ταπεινώνει, δὲν ἐξευτελλίζει τὴν γυναίκα; Νίκα ποῦ ἄλλαξεν τὴν μορφήν τῆς κοινοῦνίας, ποῦ ἔσπου σὲν τραπεζικὰ ἢ δημόσια γραφεῖα τὴν κόρην τοῦ σεκτόρα, τοῦ γεροῦσιασθῆ πλάϊ στὴν κόρην τοῦ ὑπαλλήλου καὶ τοῦ μικροπώρου, ποῦ ἐπιτρέπει στὴν γυναίκα τοῦ σουηδοῦ ὑπουργοῦ νὰ κέρη στὸ δημοτικὸν σχολεῖν τὸ μαθηματικόν, ὅταν ἐκεῖνος συνεργάζεσθαι μετ' ὁ βασιλεία.

Ὅσοι καὶ ἄν τὸν ἐξείρασαν ἀπ' τὴν Πολιτεία του

ὁ θεῖος Πλάτων, ὁ ποιητὴς ἔχει βαθεῖς τὴς ρίζες του στὴν κοινοῦνία· ὁ λόγος κ' ἡ ἰδέα του εἶναι πάντα ἡχῶν πλαυότερον ἀνάλογον. Καὶ συντελεῖ εἴτε σὲ μιὰ προκοπήν, εἴτε στὸ σταμάτημά του, στὴν πρόοδον τῆς ζωῆς ἢ στὸ θρίαμβον τῆς πρόληψης, τῆς ἀρνήσῆς τῆς. Κ' ἐκεῖ ποῦ ἀκόμα οὔτε κἀν τὸ θέλει, οὔτε τὸ ἐσκέφτηκε, οὔτε ἴσως τὸ ραντάσθη, ἡ ἰδέα του ἔχει αὐτὸ τὸ φυσικὸν τέλος, θὰ ἰσάσθαι ὡς μπόμπο ἢ θὰ στηρίξη, θὰ στεριώσῃ· ἢ κρίνει, ἢ διακατολογεῖ, ἢ ἀπλῶς διατυπώνει τὴν τάξιν, τὴν προσπάθειαν, τὰ ἰδανικὰ μιᾶς κοινοῦνίας, τὸ ποῦ τραβοῦν αὐτὰ, ποῦ ἐκτελεῖνται, ποῦ φτάνουν, στὴν προκοπήν ἢ στὸ χαμῶ, σκάνυψωμα ἢ στὸ ξέπασμά τῆς μιᾶς δίνε μίτρο νὰ τὸ κρίνομεν τὸ ἔργον.

Νὰ κρίνῃ ἢ νὰ ἐξυμνήσῃ, δὲν τὸ πιστεύω νάταν κὶ ὁ σκοπὸς τοῦ Νιρβάνου μετ' ὁ Ἀρχιτέκτον Μάρθα. Σὰν καλλιτέχνην; γηνοῦότερος, τραβήχθηκε ἀπ' τὸν τρίτον τρόπο, τὴν διατύπωσιν ἐνὸς περιβάλλοντος μονάχα. Ἡ ἰδέα του ἔντηλε ἀπὸ τῆς ζωῆς τριγύρω του, ἐδημιούργησε, ἐναρμόσισε ἀπὸ κείνη. Ἐνα ὄνειρον ὠραϊότητος ζωῆς τὸν κυνηγοῦσε κὶ αὐτὸ ἐπιχειρήσασθαι νὰ τὸ συλλάβῃ σὲ μιὰ πλαστικὴν μορφήν, νὰ τὸ ζῶντανεῖν μὲ τὴν κοινοῦνίαν. Καὶ τοῦτῃν τοῦ προσφέρθηκε μ' ὄλον τὸ ὕλικον καὶ τὸ πνευματικὸν οικοδόμημα τῆς, ρηχὴ καὶ ἀβασθῆ ἰσωτερικῶς, φροῦδα καὶ μάταιη, ἐπιπόλαιη, χωρὶς ἀνώτερη προσπάθειαν, χωρὶς μιὰ βῆσιν ἠθικὴν κ' ἰδανικὰ γενναία. Τὰ ἰδανικὰ τῆς κατ' ἀνάγκην ὤρσει νὰ ἐναρμόσῃ ὁ ἀρχιτέκτων Μάρθα. Ἡ ὠραϊότητι τῆς ζωῆς, τὸ ὄνειρόν του, νὰ οικοδομηθῇ στὴ βῆσιν, ποῦ ὑψώνεται καὶ τόνειρον αὐτῆς τῆς κοινοῦνίας. Στὴν προσπάθειαν τοῦ Μάρθα κορυφώνεται ἡ προσπάθειά τῆς, στὸ πρόσωπον τῆς Μίννας κρυσταλλώνεται τυπικὰ ἡ ἀντίληψιν τῆς γυναικὸς κ' ἡ θέσιν τῆς σ' αὐτὴν τὴν κοινοῦνίαν. Μιὰ σάτυρα τῆς πρὸ γυνῆς ἀδύνατον νὰ φαντασθῆ κανένας.

«Νὰ κάνουμε τὴ ζωὴν ὠραία εἶναι τὸ καθῆκον ὄλων μας». Σ' αὐτὰ τὰ λόγια συγκεντρώνεται ἡ ἀντίληψιν τῆς ζωῆς τοῦ Παύλου Μάρθα. Ἰδανικὸν ὠραῖον καὶ μεγάλο, ποῦ ὁ καθένας, ποῦ ἐπάλαψε σ' αὐτὴ τὴ γῆ, θὰ τὸ ὑπογράψῃ. Μὰ πῶς γυρεύει, πῶς πασχίζει νὰ κέρη τὴ ζωὴν ὠραία ὁ Παῦλος Μάρθα; Μὲ τὸ νὰ μὴν τὴν ἀγγίξῃ αὐτὴ ἡ δυστυχία μετ' ἡχημικὴν μορφήν τῆς, μὴν τὴ μολιῇ ἢ σύγκρουσιν μετ' ὁ χτύπημα τῆς Μοίρας, ὁ πόλεμος μετ' αὐτὴ μὴν τὴν ὑττήσῃ. Ἀ Ἡ δυστυχία ἀσχημίζει, ἐξευτελλίζει, ταπεινώνει, ἀτιμάζει τὴν ψυχὴν. Πιστεύω. ὁ ἀρχιτέκτων Μάρθα κὶ ὁ ἀγῶνας στρέφεται ἐναντίον τῆς, ὅπου τὴ βρῆ, τὴν ἀντικρύσῃ. Μὰ ὁ ἀγῶνας του σὲ τί συνίσταται; Στὸ πάλαιμα, στὸ νύκημα τῆς δυστυχίας; Στὴ γενναϊότητα τοῦ ἀντικρύσματός τῆς, πρῶτοπον μετ' ὁ πρόσωπον, στὸ ἀψήφημά τῆς, στὴν ἀντίληψιν δυνάμεως ἀπὸ τὸ καθῆ χτύπημά τῆς; Ἀ Ἡ δυστυχία ἀσχημίζει καὶ τοὺς δυνατοτέρους. Μὰ ποῦ εἶναι οἱ δυνατοὶ σ' αὐτὸ τὸ δράμα; Εἶναι ὁ ἴδιος ὁ Μάρθα ἕνας ἀπ' αὐτοὺς; Καὶ εἶν' ἀσχημία γιὰ τὸ δυνατὸ ἢ δυστυχία; Τέτιον εἶναι γιὰ τὴν κοινοῦνίαν του· κὶ ὡς ἀσχημία ἕνα μισο ἔχει ἡ ψυχολογία τῆς κοινοῦνίας αὐτῆς ἐναντίον τῆς: τὸ κρύψμό τῆς. Τὴν ὁμορφίαν θέλει νὰ δειχθῇ καὶ νὰ βλεπῇ ἡ τάξιν, ποῦ ἀνήκει ὁ ἀρχιτέκτων Μάρθα, στὸ ὄπλα τῆς ἀβασθῆ καὶ πολεμᾷ τὴν ἀσχημία τῆς δυστυχίας: Κρύβοντάς τῃ ἀπὸ τὰ μάτια τῶν ἀγαπημένων του. Κ' ἔσθαι μετ' ἡν ἀρχὴν αὐτῆ, ὡς βῆσιν τῆς ζωῆς τῆς, τραβᾷ σ' αὐτὸ τὸ δρόμον τοῦ ποῦ φέρει αὐτὸς οὔτε τὸν νοιάζει, τί γαρεμίζει, τί συμφορὰ γύρω του ὄτε τὰ βλέπει, τὸ ὄνειρον τῆς ὁμορφίας, τὸ ἰδανικὸν τῆς εὐτυχίας κηρύττει ὁ καλλιτέχνης ὁ ἄνθρωπος: ἀδύνατος νὰ γκαλιεῖσθαι τὴ σαλῆν ἀλήθειαν, ἀπὸ τὴν ἀρνήσῆ τῆς πιάνεται ἀπ' τὸ ἄγρατον φέμμα. — Μὰ στάσθαι, θὰ μὴ πῆ κανεὶς. Ἐργάζεσθαι τὸ ἀναγκαῖον φέμμα. Ὅχι δὲν τὸ ξεχνῶ ὅσο βοηθᾷ αὐτὸ στὴ συντήρησιν τῆς ζωῆς, εἶναι ἀναγκαῖον βέβαιον. Ἀλλὰ ὁ Παῦλος Μάρθα δὲν τὸ πίνει ὄπλον τοῦ ὡς τέτιον. Νὰ συντηρήσῃ τὴ ζωὴν σκοπὸν δὲν ἔχει ὠραία θέλει νὰ τὴν κέρη μόνον, τὸ πῶς ἀδιάφορον, αὐτὸς εἶναι, μὰς λέει, ὁ προορισμὸς τῆς. Ὁ ἠρωϊσμὸς τοῦ εἶναι νὰ δέχεται τὰ χτυπήματά τῆς Μοίρας, σὰ μιὰν ἀσπίδα ἐμπρὸς στὰ πλάσματα ποῦ ἀγαπᾷ, ἐμπρὸς στὴν εὐτυχίαν ποῦ τὴν παραμονεύει ἢ συμφορᾷ. Ποῖον εἶναι τὸ τέλος τοῦ ἠρωϊμοῦ αὐτοῦ ἡ καταστροφή τοῦ δρᾶματος τοῦ δειχθῆναι. Μὰ ἡ συμφορὰ ποῦ ὁ βερίζεσθαι τὸς ἀγαπημένους του ποῖον εἶναι; Ὁ θάνατος καὶ ὁ χαμῶς τοῦ πλοῦτος. Νὰ κρύψῃ κανεὶς ἀπὸ μιὰ γρηῃ μητέρα τὸ θάνατον τοῦ γιοῦ τῆς, τὸ ἐνοσθῆ καθένας ἠρωϊμοῦ μεγάλο δὲ χρειάζεται γιὰ νὰ τὸ κέρη. Νὰ κρύψῃ ἀπὸ τὸν πατέρα του τὴν ἀλήθειαν τῆς ἀκαταπίστευτικῆς κατάστασῆς του, λογικὸν ἐπίσῃ. Ἀλλὰ ἡ ἐνοσθῆ τῆς μορφῆς, γιὰτί: Γιὰ νὰ πεθᾷν ἀνάδυνα μετ' ὁ ἕνα ὠραῖον ὄνειρον ὅτι θὰ ζῆσῃ; Σ' αὐτὸν χρειάζεται ἠρωϊσμὸς, ἀλήθειαν, ὅπως κ' ἠρωϊσμὸς χρειάζεται νὰ σὴν ἀπὸ μιὰ στήν, ποῦ θὰ πωληθῇ, τὴν ἐρωμένην του καὶ νὰ πῆσῃ νὰ πνιγῇ μαζί τῆς γιὰ νὰ τὴν λυτρώσῃ ἀπὸ τὴν δυστυχίαν.

κων Μάρθα κὶ ὁ ἀγῶνας στρέφεται ἐναντίον τῆς, ὅπου τὴ βρῆ, τὴν ἀντικρύσῃ. Μὰ ὁ ἀγῶνας του σὲ τί συνίσταται; Στὸ πάλαιμα, στὸ νύκημα τῆς δυστυχίας; Στὴ γενναϊότητα τοῦ ἀντικρύσματός τῆς, πρῶτοπον μετ' ὁ πρόσωπον, στὸ ἀψήφημά τῆς, στὴν ἀντίληψιν δυνάμεως ἀπὸ τὸ καθῆ χτύπημά τῆς; Ἀ Ἡ δυστυχία ἀσχημίζει καὶ τοὺς δυνατοτέρους. Μὰ ποῦ εἶναι οἱ δυνατοὶ σ' αὐτὸ τὸ δράμα; Εἶναι ὁ ἴδιος ὁ Μάρθα ἕνας ἀπ' αὐτοὺς; Καὶ εἶν' ἀσχημία γιὰ τὸ δυνατὸ ἢ δυστυχία; Τέτιον εἶναι γιὰ τὴν κοινοῦνίαν του· κὶ ὡς ἀσχημία ἕνα μισο ἔχει ἡ ψυχολογία τῆς κοινοῦνίας αὐτῆς ἐναντίον τῆς: τὸ κρύψμό τῆς. Τὴν ὁμορφίαν θέλει νὰ δειχθῇ καὶ νὰ βλεπῇ ἡ τάξιν, ποῦ ἀνήκει ὁ ἀρχιτέκτων Μάρθα, στὸ ὄπλα τῆς ἀβασθῆ καὶ πολεμᾷ τὴν ἀσχημία τῆς δυστυχίας: Κρύβοντάς τῃ ἀπὸ τὰ μάτια τῶν ἀγαπημένων του. Κ' ἔσθαι μετ' ἡν ἀρχὴν αὐτῆ, ὡς βῆσιν τῆς ζωῆς τῆς, τραβᾷ σ' αὐτὸ τὸ δρόμον τοῦ ποῦ φέρει αὐτὸς οὔτε τὸν νοιάζει, τί γαρεμίζει, τί συμφορὰ γύρω του ὄτε τὰ βλέπει, τὸ ὄνειρον τῆς ὁμορφίας, τὸ ἰδανικὸν τῆς εὐτυχίας κηρύττει ὁ καλλιτέχνης ὁ ἄνθρωπος: ἀδύνατος νὰ γκαλιεῖσθαι τὴ σαλῆν ἀλήθειαν, ἀπὸ τὴν ἀρνήσῆ τῆς πιάνεται ἀπ' τὸ ἄγρατον φέμμα. — Μὰ στάσθαι, θὰ μὴ πῆ κανεὶς. Ἐργάζεσθαι τὸ ἀναγκαῖον φέμμα. Ὅχι δὲν τὸ ξεχνῶ ὅσο βοηθᾷ αὐτὸ στὴ συντήρησιν τῆς ζωῆς, εἶναι ἀναγκαῖον βέβαιον. Ἀλλὰ ὁ Παῦλος Μάρθα δὲν τὸ πίνει ὄπλον τοῦ ὡς τέτιον. Νὰ συντηρήσῃ τὴ ζωὴν σκοπὸν δὲν ἔχει ὠραία θέλει νὰ τὴν κέρη μόνον, τὸ πῶς ἀδιάφορον, αὐτὸς εἶναι, μὰς λέει, ὁ προορισμὸς τῆς. Ὁ ἠρωϊσμὸς τοῦ εἶναι νὰ δέχεται τὰ χτυπήματά τῆς Μοίρας, σὰ μιὰν ἀσπίδα ἐμπρὸς στὰ πλάσματα ποῦ ἀγαπᾷ, ἐμπρὸς στὴν εὐτυχίαν ποῦ τὴν παραμονεύει ἢ συμφορᾷ. Ποῖον εἶναι τὸ τέλος τοῦ ἠρωϊμοῦ αὐτοῦ ἡ καταστροφή τοῦ δρᾶματος τοῦ δειχθῆναι. Μὰ ἡ συμφορὰ ποῦ ὁ βερίζεσθαι τὸς ἀγαπημένους του ποῖον εἶναι; Ὁ θάνατος καὶ ὁ χαμῶς τοῦ πλοῦτος. Νὰ κρύψῃ κανεὶς ἀπὸ μιὰ γρηῃ μητέρα τὸ θάνατον τοῦ γιοῦ τῆς, τὸ ἐνοσθῆ καθένας ἠρωϊμοῦ μεγάλο δὲ χρειάζεται γιὰ νὰ τὸ κέρη. Νὰ κρύψῃ ἀπὸ τὸν πατέρα του τὴν ἀλήθειαν τῆς ἀκαταπίστευτικῆς κατάστασῆς του, λογικὸν ἐπίσῃ. Ἀλλὰ ἡ ἐνοσθῆ τῆς μορφῆς, γιὰτί: Γιὰ νὰ πεθᾷν ἀνάδυνα μετ' ὁ ἕνα ὠραῖον ὄνειρον ὅτι θὰ ζῆσῃ; Σ' αὐτὸν χρειάζεται ἠρωϊσμὸς, ἀλήθειαν, ὅπως κ' ἠρωϊσμὸς χρειάζεται νὰ σὴν ἀπὸ μιὰ στήν, ποῦ θὰ πωληθῇ, τὴν ἐρωμένην του καὶ νὰ πῆσῃ νὰ πνιγῇ μαζί τῆς γιὰ νὰ τὴν λυτρώσῃ ἀπὸ τὴν δυστυχίαν.

μὲν βιβλίον καὶ διαβάζει ὡραῖα, χωρίζοντας κάθε λέξιν).

Σάλευε ὁ Δεσποδοξ μετ' ὁ σιδερόφραχτον κλουβί καὶ πεντάμορφη εἶταν ἡ ἀργυρία του καὶ ἡ ὁμορφιά του εἶταν ἀπὸ κῆμα κὶ ἀπὸ μύθον νύκτα ἀστραφτερῆ.

(Γιὰ λίγο παῖον. Ὑστερα σηκῶντας τὰ μάτια τῆς ἀνιῆλ, ἀπαγγέλει κάπως δυνατώτερα)

Καὶ εἶταν ὁσ δὲ νὰ μὴ γινώριζε σίδερα, μὴδὲ σκλαβιά, μήτε τοῦ κλουβιοῦ τὴν καταφρόνιαν μήτε τὸ ραβδί τοῦ δαμασκη, μήτε ὁλόγυρον τὸν ὄχλον τῶν ἔσφρατιστῶν.

(Ἄλλη πᾶσιν. Ἡ Ἀστρούλα σηκῶνεται ἀπὸ τὴν κορδέλαν, παγαίνει ἀγογεροπατόντας, σκίσει μετ' ἡχαίρῃ ποῦ βρῖσκει κάποιον κὶ μὴ λουλόδι ὄπρον χωρτί ἀπὸ τὸ τελάρον τοῦ τριποδιοῦ, ὕστερον παίρνει καρόκλιαν, τὴν παγαίνει ὡμὰ στὸ μεσιανὸν τοῖχον, κάτον ἀπὸ τὴν εἰκόνα τοῦ Στρατοῦ, ἀβεβαῖον κάτον στὴν κορδέ-

κλιαν καὶ σηκῶνεται μετ' ἡ χέρια τῆς πασιζώντας νὰ φτάσει τὴν κορδέλλαν μετ' ὁ μαῦρον γούμιναν κ' ἀπὸ τὴν Ἀλήθειαν - Γιὰ τὴν Ἀλήθειαν ποῦ βρῖσκοντοῖν κάτον ἀπὸ τὴν εἰκόνα τοῦ Στρατοῦ καὶ νὰν τὰ σκεπάσει μετ' ὁ χαρτί ποῦ κρατεῖ στὰ χέρια τῆς. Ὅσο καταγίνεται σ' αὐτὴ τὴ δουλίαν, ὡλοῖται τὸς σίχους :)

Κ' ἔσπου τὶς ἀλυσιδὸς μου καὶ τὸ βῆμα καὶ τὸ θέλω μου στὸ μαγνήτη ποῦ με τραβᾷ, στὸ μαγνήτη.

Ἡ ΣΤΡΑΤΙΑΔΑ (μπαίνοντας κέρη τὴν στιγμή ἀπὸ πλαγιανὴν πόρτον, ζωομένη μαθῆ μισοστέλλαν τῆς δουλιᾶς καὶ γενναῖον σὲ βαθὺν πῆτον μετ' ὁ περὸν ταυρολόμονον). Ἀστρούλα!...Ποῦσαι, παιδί μου; (Βλέποντάς τῆς). Μπα!...Τὶ σακαράφωσες καὶ πάγον; Τὶ ζήτησ' νὰ κάνεις;

Ἡ ΑΣΤΡΟΥΛΑ (καταγίνεται στὴ δουλίαν τῆς, καὶ δὲν τῆς ἀπαντᾷ).

Ἡ ΣΤΡΑΤΙΑΔΑ (ἐνθῶνόντας τῆς). Ἀ, κατὰλαβαν. Θέσ νὰ σκεπάσει μετ' ὁ χαρτί τὴν λέξιν ἢ Ὑπομήσιον. Μὰ δὲ βλέπεις πῶς σὲ πρόλαβαν ὁ πατέρας σου; Ὅλα πῶρα βρῖσκοντοῖν κατὰ στὴ θέσιν τους...

Ἡ ΑΣΤΡΟΥΛΑ (σκίζοντας κοματάκι τοῦ χαρτί ποῦ κρατεῖ στὰ χέρια τῆς καὶ καταβάνοντα ἀπὸ τὴν

κορδέλαν). Δέξου ἔχεις. Ὅλα πᾶ βρῖσκοντοῖν πῶρα καλὰ στὴ θέσιν τους.

Ἡ ΣΤΡΑΤΙΑΔΑ. Καὶ πρῶτος!...Ἐίδες ἐκεῖ! Πρῶτος βουλευτής...Τέλεγα γὼ!...Ἄγο νὰρῖσει τίς ζευξικεῖς του καὶ τίς ἀεροκονθέντες καὶ τὴν ἔχει ἀγοῦρον τὴν ἐλογοῖ...Γιατί ἔχει ἀξία ὁ κ. Στρατοῦς... Ἀ!...Ὅσο γι' ἀξίαν, δὲν τοῦ βγαίνει κανεὶς...

Ἡ ΑΣΤΡΟΥΛΑ (ἔχει καθῖσιν στὴν πρῶτη θέσιν τῆς καὶ φυλλομετρεῖ τὸ βιβλίον).

...Κ' εἶταν οἱ ἀλυσιδὸς ποῦ μιλοῦσαν κ' εἶταν οἱ ἀλυσιδὸς ποῦ σκλήρῃ ἐξῶν τὸ σῶμα μου σὰ δέντρο...

Ἡ ΣΤΡΑΤΙΑΔΑ. Μπα! Σὲ καλὸ σου, παιδί μου! Ἐγὼ σοῦ μιλᾷν καὶ σὺ χᾷσκονθενταίεις... Τὶ ἔπαθες; Ἄντι νὰ χᾷρῃσαι καὶ σὺ, νὰ χᾷρῃσαι πῶ πολλὸ ἀπὸ μᾶς...

Ἡ ΑΣΤΡΟΥΛΑ (ἀδιόφορα). Νὰ χᾷρῃσαι; Καὶ ποῖον λόγο ἔχον νὰ χᾷρῃσαι;

Ἡ ΣΤΡΑΤΙΑΔΑ (ἀποροῦντας). Γιατί νὰ χᾷρῃσαι; Ἄφηνε τὸ πᾶτον σὺν τραπεζίαν καὶ ἀναποροῦνταί. Ἐλε, Χριστέ καὶ Παναγία! Ἀκούσ' ἐκεῖ, γιὰτί νὰ χᾷρῃσαι!...Ἄλλο πάλιν τοῦτο!...Ὅ κ. Δῆμος βγήκε πρῶτος βουλευτής. Κὶ ὁ πατέρας σου λέει πῶς

τη φτώχεια δηλ. που ασχημίζει, ταπεινώνει, εξευτελίζει, ατιμάζει» να που φτάνει αυτή η ψυχολογία. Η αντίληψη πως η φτώχεια ασχημίζει, ταπεινώνει, εξευτελίζει, ατιμάζει είναι πάντα αντίληψη μιας κοινωνικής τάξης που ξεπέρνει. Οι τάξεις που σηκώνονται έχουν τιμή τους και σημαία τους την εργασία, που μόνη πολεμεί τη φτώχεια. Η άγαστη της ζωής, η συντήρησή της είναι το πρώτο ένστικτο του γερού ανθρώπου. Τραγικές είναι οι συγκρούσεις του με την Ανάγκη κι αυτές διαλέγει ο ποιητής συνήθως: μα ή πάλη του ανθρώπου, ή δύναμή του στην αντίσταση είναι το ήθικό του υψος και ή ήττα του ύστερ' από την εξάντληση της δύναμής του ή τραγική του μοίρα. Ποιά είναι ή πάλη του Παύλου Μάρθα στο δράμα του Νιρβάνα; Πώς μεταχειρίστηκε πολλά στή ζωή του, μές το λείι μόνο· δέν τό βλέπουμε· τό μόνο όπλο που βλέπουμε στά χέρια του είναι τό μαγνάδι τής ψευτιάς, που άπλώνει γύρω από τά μάτια τών άλλων. Με τί επάλεσε ή ψυχή του για νά πη τήν ψευτιά αυτή; Ποιά είναι ή ήθική τής βίαιης; Η σωτηρία τών άγαπημένων του! Μά αυτούς τούς θανατόνει ο ίδιος. Η σωτηρία τους συνίσταται στό νά μήν τούς άγγισή ή σκληράδα τής ζωής, ή άλήθειά της, ή πνοή της.

Στήν τεχνική του δράματος δι θέλω νάρθω. Μ' έπαναστατεί τόσο ή ήθική του βάσι, ώστε νά παραδίδω κι άρετές του και ψεγάδια. Μιά ύπαρξη που χάνεται, όσο κι άν είναι άσυμπάθης από τήν έλλειψη κάθε πνοής ευγενικότερης μέσ τήν ψυχή της, συγκινεί σ' αυτό τό δράμα. Είναι ή Μίνα Βάρδα, τό δυστυχισμένο θυμά. Περνά από τή ζωή αυτή, δίχως νά κώση τίποτε από τήν άλήθεια της. Ο πατέρας της, ο θεός της, ο άγαπημένος της, όλοι συναγωνίζονται νά τή φυλάξουν μήν άνοιχτούν τά μάτια της στην Πραγματικότητα. Αυτός είναι ο ρόλος τής γυναίκας στή ζωή· άβρό άνθος νά σκορπά τή θηλυκή ευσωδία του, άγγιχτο κι άμόλυντο από κείνη. Νά έμπνέη ποιητής και καλλιτέχνης. Μάς· τό είπε καθαρά άλλου ο Νιρβάνας. "Αν λάβη μέρις κ' ή γυναίκα στή ζωή, άλλοιμονο άπ' τούς ποιητές! θάνακαστούν νά ζήτάν τες γυναίκας τους στά μουσειά και στις πινακοθήκες. Κ' ένας ποιητής στό δράμα βλέπει: τήν καταστροφή βουδός σχεδόν, παραστρέφεται άπαθής στην τραγωδία, άκούει τό Μάρθα νά του μιλή για μία θύρα, που δέν μπορεί νά του τήν κλείση κανένας και παίρνει τό καπέλλο

του και φύγει. Παρουσιάζεται ξανά στό τέλος μόνο νά χαρακτηρίση τήν καταστροφή ως τρέλλα. Αδύσ είναι ο ρόλος του ποιητή στην κοινωνία μας, άπλό στολίδι μόνο, νάπαγγέλη τυχούς στα σαλόνια. Η ψυχή του Μάρκου Ζόλα δέν άγανακτεί μέ τήν ψευτιά, τό μέσον τής πάλης του φίλου του Μάρθα· ή άνάγκη τής άλήθειας· δέν ξεσπά, τό χρέος του νάπλώη χέρι δυνατό νά ξεσχίση τό μαγνάδι τής ψευτιάς από τό μάτι. Τό σκέπτεται για μία στιγμή, μά άποστομώνεται από τό Μάρθα μέσ τήν κωμωδία. "Όλα όγρα, άδύναμα, άρωστα σ' αυτό τό δράμα· τά χαρακτηριστικά ενός περιβάλλοντος που πάει στην καταστροφή. Ο Νιρβάνας, ζητώντας μέσ σ' αυτό τήν έμπνευσή του, τό έπλήρωσε άκριβά· μέ τή στείρωτά ιδανικών που τό άρωσταίνει, δέν μπορούσε νά του προσφέρη αυτό άλλο τέτιο, παρά τόν άγώνα για τόν πλούτο. Η καλλιτεχνική του προσπάθεια, ή αεχγασία μιας ζωής, τό έργο μιας ψυχής, οί έρωτικές άγρυπνίες ενός πνεύματος δέν έχουν άλλο τέλος άπ' τόν πλούτο. «Οί σεμνές Ιονικές κολώνες, τά φωτεινά προπύλαια, οί μετώπες και τάετώματα συντριβονται από ένκ κράχ. έμπορικό· στό γρήκην έπερίεμαν τό στεφάνωμά τους. Δίκαιος λόγος για νά λυπηθή ένκς καλλιτέχνης. Μά τήν παρηγοριά που τή ζητά, που βλέπει νέα έλπίδα; Ποιά είναι τό αντίσκημα; Τό μεταλλείο του συναγματούργη Βάρδα. Αποικλύπτεται κι αυτό παρόμοια ούτοπία και ή ζωή του άφίνει μόνον άνοιχτή μία θύρα. Έύκολο πέραςμα για τόν καθένκ. Αδτή είναι ή αγνωσύτης που άνυφώνει τήν ζωή και τήν κάνει άραιότερη».

Για νά κινή ώραιότερη και τή ζωή τής Μίνας ο άρχιτέκτων Μάρθας τήν κλέβει μία ρομαντική νυχτιά άπ' τήν πατρική της στέγη. Η στέγη αυτή έτρέμα νά γκεμισθώ, ή άβρή κόρη κίνδυνους νά τιμαστώ άπ' τή δυστυχία. Και γεμίζει ελεύδους τούς πόρους της από εύτυχία και όλη τήν ψυχή της από φως στό νησί τών Σποράδών που τή φέρνει. Και είναι ή Μίνα εύτυχιμένη άλθεια. Τή χαρά της τή βλέπουμε στήνθη που μαζεύει, σταγκάλίσματα και στα φίλια τού άγαπητού της. "Όπως δέν έμαθε τό σύριασμα τής πατρικής στέγης εδώ κ' ένκ χρόνο, δέν έμαθε και τώρα ότι γκεμισόθηκαν κ' οί Ιονικές κολώνες, τά προπύλαια, οί μετώπες. Οί χωρικοί που κάνουν τήν εύτυχία τους· μέ τό τίποτε, άξαινούν τή χαρά της· έρχεται και τού παπάκη της

τό γράμμα μεταλλείο, εκατομμύρια. «Νά κινήθθ βέλει, νά τρέξη, νά χορφή στο φως. Φώ; είναι γεμάτη κ' ή ψυχή της, τό φως, που τής ακόπισε ο Παύλος. «Εύτυχία και... δόξα κ' κρφή. Τί άλλο νά πώθησθ μία γυναίκα; Ο άντρας χορηγός αυτών του τά πληρώνει μέ τήν εύθυμία της, μέ τά χρυσάνθημα που γεμίζει τό γραφείο του, μέ τά λουλούδια που πλημμυρίζει τό σπίτι, μέ τό μύρο που σκορπά, λουλούδι ή ίδια. "Ότι τό φως αυτό είν' έρωσεία κ' ή εύθυμία τραγικότητα, είν' ατιμία νά τό μαθη, ταπεινώση άν τής άνοιχτούν τά ματια στην κλήθεια. "Άλλος δεσμός μέ τή ζωή και μέ τόν άντρα δέν τή δίνει, άλλο καθήκον δέν τής έμαθε κανένας. Τής εύτυχίας τώρατό τόνειρο μονάχα. Ποιά είναι τό ιδανικό τής εύτυχίας της; τό λείι, τό αλαλάζει ή ίδια Μίνα: Δόξα! «Τό όνομα σου θά λάμπη μέ χρυσά γράμματα άπάντα στό καταπληκτικό οικοδόμημα, που θέρχεται νά θαυμάση ή οίκουμένη στα περιγιάλια τού νέου κόσμου. Εύτυχία! «Είμαστε πλούσιοι· κούταξέ τί ώραία που είναι ή θάλασσα, μάς προσκαλεί μέ χιλια χρώματα.... Τώρα είμαστε πλούσιοι, θά κάμουμε τό κότερο μας. Αυτό λείπει άκόμα από τήν εύτυχία μας. Πραίσθημα μιας μοίρας τραγικής, που δέ μάς συγκινεί. "Όνειρο, που συντριβεται σε λίγο στο βυθό του Αιγαίου μέ τή ζωή της, και δέ μάς σπαράζει, ψυχής, που χάνονται και δέ μάς φέρνουν ένκ δάκρυο στα μάτια. Γιατί; Γιατί τό βαθύτερα άνθρώπινο λείπει από τήν τραγωδία. "Ακόμα κάτι· πιό πολύ· γιατί τό μόνο κίνημα τής ψυχής τους, τό μόνο έλατήριο τής σκέψης τους, τής πράξης τους· ή εύτυχία του πλούτου.

«Ω; τόσο τό δράμ· αυτό έχει τήν τραγική του σημασία· έκει άκριβώς που δέν τήν θέλησε, ούτε τή ζήτησε ο ποιητής του. Η Μίνα Βάρδα όρεμένη έτσι, παρασκευασμένη έτσι για τή ζωή, προφυλαγμένη πάντα από κάθε άκράθης της και μπόρα, σαν άνθος στή σίερα πέρασε άπ' τή ζωή στό θάνατο, χωρίς νά τό νοήση, χωρίς νά τή άγγίξη τίς βελανιδιές συγκίνησής της, νά εξυωθώθ από τή γαριά, νύγισσώ άπ' τόν πόνο. Κ' έδώ είν' ο κίνδυνος τού δράματος, έδώ ή ιδέα του, έκτεταμένη στή ζωή, στην κοινωνία, μετρά τή δύναμή της, δείχνει άν βοήθησθ αυτή στην προκοπή, που ο Παλαμάς γυρσεί. Είναι τό ιδεώδες τής ζωής αυτό, είναι αυτή ή φυσική μοίρα τής γυναίκας; Είναι ή δυστυχία πράγματι ατιμία και ταπεινώση κ' είναι εύτυχία και δόξα μόνο ο πλούτος; "Αν σωριαζόνταν ή πατρική της στέγη πράγματι άπάντα από τή κεραλή τής Μίνας, άν ζυπνούσε από τόνειρο, που τής έπλεξαν γύρω στα μάτια της ή αντίκριζε κατάματα τή δυστυχία, θά σήμιζε ή ψυχή της, ή ζωή της θά τιμαζόνταν άλθεια; Κι άν λόνταν κ' ή άλλη πλέον ύστερα, άν σκίζόνταν τό μακρύ μαγνάδι από τά μάτια, άν έσθνε τόνειρο τού πλούτου και τής δόξας, (τό ότι πθανε ο πατέρας της δέν είναν βίβαια άρετός λό-

ή Κυβέρνηση θάν τονέ λογαριασεί, θά τόν άγκαλιάσει. Σε λίγο μπορεί νά γίνει και Γπουργός..... Και, μαθέ; άντίο φτώχεια τότε... Τό σπίτι μας και ή ζωή μας άλλάζουνε μονομάς. Ο άδερφός σου ο Κωστής κάπου θά διοριστέ... Μπορεί και Νομάρχης, δέν ξέρω... Και θά βρεθεί καμιά καλή θεσούλα και για τόν άμειρο τόν πατέρα σου.....

Η ΑΣΤΡΟΥΛΑ (μή συγκλονώτας τά μάτια της από τό βιβλίο). Περιφάνια!..... (Απαγγέλλει σιγαλά):

....Είχανε γλώσσα μοναχά οί άλυσίδες, οί άλυσίδες.

Και είναν οί άλυσίδες ή φωνή και είναν οί άλυσίδες τό τραγοϋδι κ' ή καταραμένη μουσική.

Η ΣΤΡΑΤΙΔΑΙΝΑ (θυμομμένα). Άλυσίδες σ' άλήθεια που χρειάζονται... Τε! Μή χερότερα! (Παίρνοντας τό βιβλίο μέ όρημν και ρήχνοντάς το στην άκρη του χροστίου). Τ'αναθεματισμένα τά βιβλία!... Αδτά σου χαλάσανε τά μυαλά!... Και νά σοσ πώ τή μαυραλήθεια, σε τούτο φταίει κι ο Σπρωτός. Διάβασε τούτο, Άστρούλα, διάβασε κείνο, Άστρούλα... Νά, ή Άστρούλα που κατέντησε!...

Η ΑΣΤΡΟΥΛΑ (ήμερα). Μητέρα, τί σοσ φταίνε τά βιβλία και τά βάζεις μαζί τους; Γιατί μου κούκο μεταχειρίζεσαι έτσι τόν πιό πιστό μου σύντροφο;

Η ΣΤΡΑΤΙΔΑΙΝΑ. Τε!..... Σά μόνα έχω και γώ τό λόγο μου... Έλα τώρα (χαμογελάοντας), άφισε τες άλυσίδες για τούς τρελλούς και σύρε στην κουζίνα ναυγοκώθεις τή σούπα. Θά παράβρασε. Βάλε και τό βραστό στή φωτιά νά ζεσταίνεταί... Ξέρεις, θά φάμε στην κουζίνα άπόψε...
Η ΑΣΤΡΟΥΛΑ (αδύσφορα). Στην κουζίνα...
Η ΣΤΡΑΤΙΔΑΙΝΑ. Ναι, στην κουζίνα. "Όπου κι άν είναι έφτασε ο πατέρας σου μέ τόν κ. Αήμο. Μπορεί νάρθει κι ο κ. Καλέκαρος μέ τήν κυρά του. Έτσι μουπε ο πατέρας σου... Και ξέρεις, μαθέ; νά μη μάς βρούνε άνωκάτου...
Η ΑΣΤΡΟΥΛΑ. Άλλοτες δ κ. Σπρωτός έρχόντανε και μάς εύρισκε στο τραπέζι και δέ μάς ένωιαζε...
Η ΣΤΡΑΤΙΔΑΙΝΑ (κουνώντας τό κεφάλι της στοχαστικά). Άλλοτες... Μά άλλοτες δέν είναν ο κ. Σπρωτός βουλευτής... Τώρα άλλάζανε τά πράματα...
Η ΑΣΤΡΟΥΛΑ (σαν άπομεία της). Ναι, άλλάζανε...
Η ΣΤΡΑΤΙΔΑΙΝΑ. Έλα, παιδί μου... Πάρε τό αδύλομένο και χιμ... Θά παράβρασε ή σούπα...

Η ΑΣΤΡΟΥΛΑ (αίφροντας τό παιτό από τό τραπέζι). Παγάλια, μητέρα... (Φεύγει).

Η ΣΤΡΑΤΙΔΑΙΝΑ (Στέκει για λίγη ώρα σκεφτικά). "Υστερα πίνει και συγκοιζει βιαστικά, διασθώνοντας τό τραπέζιο μόντο, οικειάζοντας μ' ένκ χωματιστό παντί, που βελονεται πόνο και, τό σιαμμένο χαρτί τού τελάρου και κούάζοντας γόρω μήπως ήρσο τίποτος άνομήροστο). Βίξτετα έπίσημη, βίξτετες... ("Ανούγονται πατήματα άπ' έξω). Α, έρχονται κούλας... (παράνει προς τή μεσιονή πόρτα).

Ο ΣΤΡΩΤΟΣ (μπαίνοντας). Από πώου του ο ΣΤΡΑΤΙΔΗΣ. Καλησπέρα, κυρά Στρατιδαινα.....

Η ΣΤΡΑΤΙΔΑΙΝΑ (χαρούμενα). Κοιλάστε, κοιλάστε!... Γλήγγερα και Πρωθυπουργός...
Ο ΣΤΡΑΤΙΔΗΣ (γελαστά). Γλήγγερα θά γίνει κι αυτό!...

Ο ΣΤΡΩΤΟΣ. Είναι ή πρώτη βίξτετα που κάνω, κυρά Στρατιδαινα, ύστερ' από τήν έλλογή...
Η ΣΤΡΑΤΙΔΑΙΝΑ. Σας εύχαριστούμε... Σας εύχαριστούμε... Ο Στρατιδής πάει νά μουρλαίει από τή χαρά σου...
Ο ΣΤΡΑΤΙΔΗΣ. Αι, μά βέβαια...
Η ΣΤΡΑΤΙΔΑΙΝΑ. Μά και γώ... Μά και γώ... Ο καμήνης ο Κωστής μας πιά, μην τά ρωτάτε...
Ο ΣΤΡΩΤΟΣ. Είναι ή πρώτη βίξτετα που κάνω, κυρά Στρατιδαινα, ύστερ' από τήν έλλογή...
Η ΣΤΡΑΤΙΔΑΙΝΑ. Σας εύχαριστούμε... Σας εύχαριστούμε... Ο Στρατιδής πάει νά μουρλαίει από τή χαρά σου...
Ο ΣΤΡΑΤΙΔΗΣ. Αι, μά βέβαια...
Η ΣΤΡΑΤΙΔΑΙΝΑ. Μά και γώ... Μά και γώ... Ο καμήνης ο Κωστής μας πιά, μην τά ρωτάτε...
Ο ΣΤΡΩΤΟΣ. Είναι ή πρώτη βίξτετα που κάνω, κυρά Στρατιδαινα, ύστερ' από τήν έλλογή...
Η ΣΤΡΑΤΙΔΑΙΝΑ. Σας εύχαριστούμε... Σας εύχαριστούμε... Ο Στρατιδής πάει νά μουρλαίει από τή χαρά σου...
Ο ΣΤΡΑΤΙΔΗΣ. Αι, μά βέβαια...
Η ΣΤΡΑΤΙΔΑΙΝΑ. Μά και γώ... Μά και γώ... Ο καμήνης ο Κωστής μας πιά, μην τά ρωτάτε...
Ο ΣΤΡΩΤΟΣ. Είναι ή πρώτη βίξτετα που κάνω, κυρά Στρατιδαινα, ύστερ' από τήν έλλογή...
Η ΣΤΡΑΤΙΔΑΙΝΑ. Σας εύχαριστούμε... Σας εύχαριστούμε... Ο Στρατιδής πάει νά μουρλαίει από τή χαρά σου...
Ο ΣΤΡΑΤΙΔΗΣ. Αι, μά βέβαια...
Η ΣΤΡΑΤΙΔΑΙΝΑ. Μά και γώ... Μά και γώ... Ο καμήνης ο Κωστής μας πιά, μην τά ρωτάτε...
Ο ΣΤΡΩΤΟΣ. Είναι ή πρώτη βίξτετα που κάνω, κυρά Στρατιδαινα, ύστερ' από τήν έλλογή...
Η ΣΤΡΑΤΙΔΑΙΝΑ. Σας εύχαριστούμε... Σας εύχαριστούμε... Ο Στρατιδής πάει νά μουρλαίει από τή χαρά σου...
Ο ΣΤΡΑΤΙΔΗΣ. Αι, μά βέβαια...
Η ΣΤΡΑΤΙΔΑΙΝΑ. Μά και γώ... Μά και γώ... Ο καμήνης ο Κωστής μας πιά, μην τά ρωτάτε...
Ο ΣΤΡΩΤΟΣ. Είναι ή πρώτη βίξτετα που κάνω, κυρά Στρατιδαινα, ύστερ' από τήν έλλογή...
Η ΣΤΡΑΤΙΔΑΙΝΑ. Σας εύχαριστούμε... Σας εύχαριστούμε... Ο Στρατιδής πάει νά μουρλαίει από τή χαρά σου...
Ο ΣΤΡΑΤΙΔΗΣ. Αι, μά βέβαια...
Η ΣΤΡΑΤΙΔΑΙΝΑ. Μά και γώ... Μά και γώ... Ο καμήνης ο Κωστής μας πιά, μην τά ρωτάτε...
Ο ΣΤΡΩΤΟΣ. Είναι ή πρώτη βίξτετα που κάνω, κυρά Στρατιδαινα, ύστερ' από τήν έλλογή...
Η ΣΤΡΑΤΙΔΑΙΝΑ. Σας εύχαριστούμε... Σας εύχαριστούμε... Ο Στρατιδής πάει νά μουρλαίει από τή χαρά σου...
Ο ΣΤΡΑΤΙΔΗΣ. Αι, μά βέβαια...
Η ΣΤΡΑΤΙΔΑΙΝΑ. Μά και γώ... Μά και γώ... Ο καμήνης ο Κωστής μας πιά, μην τά ρωτάτε...
Ο ΣΤΡΩΤΟΣ. Είναι ή πρώτη βίξτετα που κάνω, κυρά Στρατιδαινα, ύστερ' από τήν έλλογή...
Η ΣΤΡΑΤΙΔΑΙΝΑ. Σας εύχαριστούμε... Σας εύχαριστούμε... Ο Στρατιδής πάει νά μουρλαίει από τή χαρά σου...
Ο ΣΤΡΑΤΙΔΗΣ. Αι, μά βέβαια...
Η ΣΤΡΑΤΙΔΑΙΝΑ. Μά και γώ... Μά και γώ... Ο καμήνης ο Κωστής μας πιά, μην τά ρωτάτε...
Ο ΣΤΡΩΤΟΣ. Είναι ή πρώτη βίξτετα που κάνω, κυρά Στρατιδαινα, ύστερ' από τήν έλλογή...
Η ΣΤΡΑΤΙΔΑΙΝΑ. Σας εύχαριστούμε... Σας εύχαριστούμε... Ο Στρατιδής πάει νά μουρλαίει από τή χαρά σου...
Ο ΣΤΡΑΤΙΔΗΣ. Αι, μά βέβαια...
Η ΣΤΡΑΤΙΔΑΙΝΑ. Μά και γώ... Μά και γώ... Ο καμήνης ο Κωστής μας πιά, μην τά ρωτάτε...
Ο ΣΤΡΩΤΟΣ. Είναι ή πρώτη βίξτετα που κάνω, κυρά Στρατιδαινα, ύστερ' από τήν έλλογή...
Η ΣΤΡΑΤΙΔΑΙΝΑ. Σας εύχαριστούμε... Σας εύχαριστούμε... Ο Στρατιδής πάει νά μουρλαίει από τή χαρά σου...
Ο ΣΤΡΑΤΙΔΗΣ. Αι, μά βέβαια...
Η ΣΤΡΑΤΙΔΑΙΝΑ. Μά και γώ... Μά και γώ... Ο καμήνης ο Κωστής μας πιά, μην τά ρωτάτε...
Ο ΣΤΡΩΤΟΣ. Είναι ή πρώτη βίξτετα που κάνω, κυρά Στρατιδαινα, ύστερ' από τήν έλλογή...
Η ΣΤΡΑΤΙΔΑΙΝΑ. Σας εύχαριστούμε... Σας εύχαριστούμε... Ο Στρατιδής πάει νά μουρλαίει από τή χαρά σου...
Ο ΣΤΡΑΤΙΔΗΣ. Αι, μά βέβαια...
Η ΣΤΡΑΤΙΔΑΙΝΑ. Μά και γώ... Μά και γώ... Ο καμήνης ο Κωστής μας πιά, μην τά ρωτάτε...
Ο ΣΤΡΩΤΟΣ. Είναι ή πρώτη βίξτετα που κάνω, κυρά Στρατιδαινα, ύστερ' από τήν έλλογή...
Η ΣΤΡΑΤΙΔΑΙΝΑ. Σας εύχαριστούμε... Σας εύχαριστούμε... Ο Στρατιδής πάει νά μουρλαίει από τή χαρά σου...
Ο ΣΤΡΑΤΙΔΗΣ. Αι, μά βέβαια...
Η ΣΤΡΑΤΙΔΑΙΝΑ. Μά και γώ... Μά και γώ... Ο καμήνης ο Κωστής μας πιά, μην τά ρωτάτε...
Ο ΣΤΡΩΤΟΣ. Είναι ή πρώτη βίξτετα που κάνω, κυρά Στρατιδαινα, ύστερ' από τήν έλλογή...
Η ΣΤΡΑΤΙΔΑΙΝΑ. Σας εύχαριστούμε... Σας εύχαριστούμε... Ο Στρατιδής πάει νά μουρλαίει από τή χαρά σου...
Ο ΣΤΡΑΤΙΔΗΣ. Αι, μά βέβαια...
Η ΣΤΡΑΤΙΔΑΙΝΑ. Μά και γώ... Μά και γώ... Ο καμήνης ο Κωστής μας πιά, μην τά ρωτάτε...
Ο ΣΤΡΩΤΟΣ. Είναι ή πρώτη βίξτετα που κάνω, κυρά Στρατιδαινα, ύστερ' από τήν έλλογή...
Η ΣΤΡΑΤΙΔΑΙΝΑ. Σας εύχαριστούμε... Σας εύχαριστούμε... Ο Στρατιδής πάει νά μουρλαίει από τή χαρά σου...
Ο ΣΤΡΑΤΙΔΗΣ. Αι, μά βέβαια...
Η ΣΤΡΑΤΙΔΑΙΝΑ. Μά και γώ... Μά και γώ... Ο καμήνης ο Κωστής μας πιά, μην τά ρωτάτε...
Ο ΣΤΡΩΤΟΣ. Είναι ή πρώτη βίξτετα που κάνω, κυρά Στρατιδαινα, ύστερ' από τήν έλλογή...
Η ΣΤΡΑΤΙΔΑΙΝΑ. Σας εύχαριστούμε... Σας εύχαριστούμε... Ο Στρατιδής πάει νά μουρλαίει από τή χαρά σου...
Ο ΣΤΡΑΤΙΔΗΣ. Αι, μά βέβαια...
Η ΣΤΡΑΤΙΔΑΙΝΑ. Μά και γώ... Μά και γώ... Ο καμήνης ο Κωστής μας πιά, μην τά ρωτάτε...
Ο ΣΤΡΩΤΟΣ. Είναι ή πρώτη βίξτετα που κάνω, κυρά Στρατιδαινα, ύστερ' από τήν έλλογή...
Η ΣΤΡΑΤΙΔΑΙΝΑ. Σας εύχαριστούμε... Σας εύχαριστούμε... Ο Στρατιδής πάει νά μουρλαίει από τή χαρά σου...
Ο ΣΤΡΑΤΙΔΗΣ. Αι, μά βέβαια...
Η ΣΤΡΑΤΙΔΑΙΝΑ. Μά και γώ... Μά και γώ... Ο καμήνης ο Κωστής μας πιά, μην τά ρωτάτε...
Ο ΣΤΡΩΤΟΣ. Είναι ή πρώτη βίξτετα που κάνω, κυρά Στρατιδαινα, ύστερ' από τήν έλλογή...
Η ΣΤΡΑΤΙΔΑΙΝΑ. Σας εύχαριστούμε... Σας εύχαριστούμε... Ο Στρατιδής πάει νά μουρλαίει από τή χαρά σου...
Ο ΣΤΡΑΤΙΔΗΣ. Αι, μά βέβαια...
Η ΣΤΡΑΤΙΔΑΙΝΑ. Μά και γώ... Μά και γώ... Ο καμήνης ο Κωστής μας πιά, μην τά ρωτάτε...
Ο ΣΤΡΩΤΟΣ. Είναι ή πρώτη βίξτετα που κάνω, κυρά Στρατιδαινα, ύστερ' από τήν έλλογή...
Η ΣΤΡΑΤΙΔΑΙΝΑ. Σας εύχαριστούμε... Σας εύχαριστούμε... Ο Στρατιδής πάει νά μουρλαίει από τή χαρά σου...
Ο ΣΤΡΑΤΙΔΗΣ. Αι, μά βέβαια...
Η ΣΤΡΑΤΙΔΑΙΝΑ. Μά και γώ... Μά και γώ... Ο καμήνης ο Κωστής μας πιά, μην τά ρωτάτε...
Ο ΣΤΡΩΤΟΣ. Είναι ή πρώτη βίξτετα που κάνω, κυρά Στρατιδαινα, ύστερ' από τήν έλλογή...
Η ΣΤΡΑΤΙΔΑΙΝΑ. Σας εύχαριστούμε... Σας εύχαριστούμε... Ο Στρατιδής πάει νά μουρλαίει από τή χαρά σου...
Ο ΣΤΡΑΤΙΔΗΣ. Αι, μά βέβαια...
Η ΣΤΡΑΤΙΔΑΙΝΑ. Μά και γώ... Μά και γώ... Ο καμήνης ο Κωστής μας πιά, μην τά ρωτάτε...
Ο ΣΤΡΩΤΟΣ. Είναι ή πρώτη βίξτετα που κάνω, κυρά Στρατιδαινα, ύστερ' από τήν έλλογή...
Η ΣΤΡΑΤΙΔΑΙΝΑ. Σας εύχαριστούμε... Σας εύχαριστούμε... Ο Στρατιδής πάει νά μουρλαίει από τή χαρά σου...
Ο ΣΤΡΑΤΙΔΗΣ. Αι, μά βέβαια...
Η ΣΤΡΑΤΙΔΑΙΝΑ. Μά και γώ... Μά και γώ... Ο καμήνης ο Κωστής μας πιά, μην τά ρωτάτε...
Ο ΣΤΡΩΤΟΣ. Είναι ή πρώτη βίξτετα που κάνω, κυρά Στρατιδαινα, ύστερ' από τήν έλλογή...
Η ΣΤΡΑΤΙΔΑΙΝΑ. Σας εύχαριστούμε... Σας εύχαριστούμε... Ο Στρατιδής πάει νά μουρλαίει από τή χαρά σου...
Ο ΣΤΡΑΤΙΔΗΣ. Αι, μά βέβαια...
Η ΣΤΡΑΤΙΔΑΙΝΑ. Μά και γώ... Μά και γώ... Ο καμήνης ο Κωστής μας πιά, μην τά ρωτάτε...
Ο ΣΤΡΩΤΟΣ. Είναι ή πρώτη βίξτετα που κάνω, κυρά Στρατιδαινα, ύστερ' από τήν έλλογή...
Η ΣΤΡΑΤΙΔΑΙΝΑ. Σας εύχαριστούμε... Σας εύχαριστούμε... Ο Στρατιδής πάει νά μουρλαίει από τή χαρά σου...
Ο ΣΤΡΑΤΙΔΗΣ. Αι, μά βέβαια...
Η ΣΤΡΑΤΙΔΑΙΝΑ. Μά και γώ... Μά και γώ... Ο καμήνης ο Κωστής μας πιά, μην τά ρωτάτε...
Ο ΣΤΡΩΤΟΣ. Είναι ή πρώτη βίξτετα που κάνω, κυρά Στρατιδαινα, ύστερ' από τήν έλλογή...
Η ΣΤΡΑΤΙΔΑΙΝΑ. Σας εύχαριστούμε... Σας εύχαριστούμε... Ο Στρατιδής πάει νά μουρλαίει από τή χαρά σου...
Ο ΣΤΡΑΤΙΔΗΣ. Αι, μά βέβαια...
Η ΣΤΡΑΤΙΔΑΙΝΑ. Μά και γώ... Μά και γώ... Ο καμήνης ο Κωστής μας πιά, μην τά ρωτάτε...
Ο ΣΤΡΩΤΟΣ. Είναι ή πρώτη βίξτετα που κάνω, κυρά Στρατιδαινα, ύστερ' από τήν έλλογή...
Η ΣΤΡΑΤΙΔΑΙΝΑ. Σας εύχαριστούμε... Σας εύχαριστούμε... Ο Στρατιδής πάει νά μουρλαίει από τή χαρά σου...
Ο ΣΤΡΑΤΙΔΗΣ. Αι, μά βέβαια...
Η ΣΤΡΑΤΙΔΑΙΝΑ. Μά και γώ... Μά και γώ... Ο καμήνης ο Κωστής μας πιά, μην τά ρωτάτε...
Ο ΣΤΡΩΤΟΣ. Είναι ή πρώτη βίξτετα που κάνω, κυρά Στρατιδαινα, ύστερ' από τήν έλλογή...
Η ΣΤΡΑΤΙΔΑΙΝΑ. Σας εύχαριστούμε... Σας εύχαριστούμε... Ο Στρατιδής πάει νά μουρλαίει από τή χαρά σου...
Ο ΣΤΡΑΤΙΔΗΣ. Αι, μά βέβαια...
Η ΣΤΡΑΤΙΔΑΙΝΑ. Μά και γώ... Μά και γώ... Ο καμήνης ο Κωστής μας πιά, μην τά ρωτάτε...
Ο ΣΤΡΩΤΟΣ. Είναι ή πρώτη βίξτετα που κάνω, κυρά Στρατιδαινα, ύστερ' από τήν έλλογή...
Η ΣΤΡΑΤΙΔΑΙΝΑ. Σας εύχαριστούμε... Σας εύχαριστούμε... Ο Στρατιδής πάει νά μουρλαίει από τή χαρά σου...
Ο ΣΤΡΑΤΙΔΗΣ. Αι, μά βέβαια...
Η ΣΤΡΑΤΙΔΑΙΝΑ. Μά και γώ... Μά και γώ... Ο καμήνης ο Κωστής μας πιά, μην τά ρωτάτε...
Ο ΣΤΡΩΤΟΣ. Είναι ή πρώτη βίξτετα που κάνω, κυρά Στρατιδαινα, ύστερ' από τήν έλλογή...
Η ΣΤΡΑΤΙΔΑΙΝΑ. Σας εύχαριστούμε... Σας εύχαριστούμε... Ο Στρατιδής πάει νά μουρλαίει από τή χαρά σου...
Ο ΣΤΡΑΤΙΔΗΣ. Αι, μά βέβαια...
Η ΣΤΡΑΤΙΔΑΙΝΑ. Μά και γώ... Μά και γώ... Ο καμήνης ο Κωστής μας πιά, μην τά ρωτάτε...
Ο ΣΤΡΩΤΟΣ. Είναι ή πρώτη βίξτετα που κάνω, κυρά Στρατιδαινα, ύστερ' από τήν έλλογή...
Η ΣΤΡΑΤΙΔΑΙΝΑ. Σας εύχαριστούμε... Σας εύχαριστούμε... Ο Στρατιδής πάει νά μουρλαίει από τή χαρά σου...
Ο ΣΤΡΑΤΙΔΗΣ. Αι, μά βέβαια...
Η ΣΤΡΑΤΙΔΑΙΝΑ. Μά και γώ... Μά και γώ... Ο καμήνης ο Κωστής μας πιά, μην τά ρωτάτε...
Ο ΣΤΡΩΤΟΣ. Είναι ή πρώτη βίξτετα που κάνω, κυρά Στρατιδαινα, ύστερ' από τήν έλλογή...
Η ΣΤΡΑΤΙΔΑΙΝΑ. Σας εύχαριστούμε... Σας εύχαριστούμε... Ο Στρατιδής πάει νά μουρλαίει από τή χαρά σου...
Ο ΣΤΡΑΤΙΔΗΣ. Αι, μά βέβαια...
Η ΣΤΡΑΤΙΔΑΙΝΑ. Μά και γώ... Μά και γώ... Ο καμήνης ο Κωστής μας πιά, μην τά ρωτάτε...
Ο ΣΤΡΩΤΟΣ. Είναι ή πρώτη βίξτετα που κάνω, κυρά Στρατιδαινα, ύστερ' από τήν έλλογή...
Η ΣΤΡΑΤΙΔΑΙΝΑ. Σας εύχαριστούμε... Σας εύχαριστούμε... Ο Στρατιδής πάει νά μουρλαίει από τή χαρά σου...
Ο ΣΤΡΑΤΙΔΗΣ. Αι, μά βέβαια...
Η ΣΤΡΑΤΙΔΑΙΝΑ. Μά και γώ... Μά και γώ... Ο καμήνης ο Κωστής μας πιά, μην τά ρωτάτε...
Ο ΣΤΡΩΤΟΣ. Είναι ή πρώτη βίξτετα που κάνω, κυρά Στρατιδαινα, ύστερ' από τήν έλλογή...
Η ΣΤΡΑΤΙΔΑΙΝΑ. Σας εύχαριστούμε... Σας εύχαριστούμε... Ο Στρατιδής πάει νά μουρλαίει από τή χαρά σου...
Ο ΣΤΡΑΤΙΔΗΣ. Αι, μά βέβαια...
Η ΣΤΡΑΤΙΔΑΙΝΑ. Μά και γώ... Μά και γώ... Ο καμήνης ο Κωστής μας πιά, μην τά ρωτάτε...
Ο ΣΤΡΩΤΟΣ. Είναι ή πρώτη βίξτετα που κάνω, κυρά Στρατιδαινα, ύστερ' από τήν έλλογή...
Η ΣΤΡΑΤΙΔΑΙΝΑ. Σας εύχαριστούμε... Σας εύχαριστούμε... Ο Στρατιδής πάει νά μουρλαίει από τή χαρά σου...
Ο ΣΤΡΑΤΙΔΗΣ. Αι, μά βέβαια...
Η ΣΤΡΑΤΙΔΑΙΝΑ. Μά και γώ... Μά και γώ... Ο καμήνης ο Κωστής μας πιά, μην τά ρωτάτε...
Ο ΣΤΡΩΤΟΣ. Είναι ή πρώτη βίξτετα που κάνω, κυρά Στρατιδαινα, ύστερ' από τήν έλλογή...
Η ΣΤΡΑΤΙΔΑΙΝΑ. Σας εύχαριστούμε... Σας εύχαριστούμε... Ο Στρατιδής πάει νά μουρλαίει από τή χαρά σου...
Ο ΣΤΡΑΤΙΔΗΣ. Αι, μά βέβαια...
Η ΣΤΡΑΤΙΔΑΙΝΑ. Μά και γώ... Μά και γώ... Ο καμήνης ο Κωστής μας πιά, μην τά ρωτάτε...
Ο ΣΤΡΩΤΟΣ. Είναι ή πρώτη βίξτετα που κάνω, κυρά Στρατιδαινα, ύστερ' από τήν έλλογή...
Η ΣΤΡΑΤΙΔΑΙΝΑ. Σας εύχαριστούμε... Σας εύχαριστούμε... Ο Στρατιδής πάει νά μουρλαίει από τή χαρά σου...
Ο ΣΤΡΑΤΙΔΗΣ. Αι, μά βέβαια...
Η ΣΤΡΑΤΙΔΑΙΝΑ. Μά και γώ... Μά και γώ... Ο καμήνης ο Κωστής μας πιά, μην τά ρωτάτε...
Ο ΣΤΡΩΤΟΣ. Είναι ή πρώτη βίξτετα που κάνω, κυρά Στρατιδαινα, ύστερ' από τήν έλλογή...
Η ΣΤΡΑΤΙΔΑΙΝΑ. Σας εύχαριστούμε... Σας εύχαριστούμε... Ο Στρατιδής πάει νά μουρλαίει από τή χαρά σου...
Ο ΣΤΡΑΤΙΔΗΣ. Αι, μά βέβαια...
Η ΣΤΡΑΤΙΔΑΙΝΑ. Μά και γώ... Μά και γώ... Ο καμήνης ο Κωστής μας πιά, μην τά ρωτάτε...
Ο ΣΤΡΩΤΟΣ. Είναι ή πρώτη βίξτετα που κάνω, κυρά Στρατιδαινα, ύστερ' από τήν έλλογή...
Η ΣΤΡΑΤΙΔΑΙΝΑ. Σας εύχαριστούμε... Σας εύχαριστούμε... Ο Στρατιδής πάει νά μουρλαίει από τή χαρά σου...
Ο ΣΤΡΑΤΙΔΗΣ. Αι, μά βέβαια...
Η ΣΤΡΑΤΙΔΑΙΝΑ. Μά και γώ... Μά και γώ... Ο καμήνης ο Κωστής μας πιά, μην τά ρωτάτε...
Ο ΣΤΡΩΤΟΣ. Είναι ή πρώτη βίξτετα που κάνω, κυρά Στρατιδαινα, ύστερ' από τήν έλλογή...
Η ΣΤΡΑΤΙΔΑΙΝΑ. Σας εύχαριστούμε... Σας εύχαριστούμε... Ο Στρατιδής πάει νά μουρλαίει από τή χαρά σου...
Ο ΣΤΡΑΤΙΔΗΣ. Αι, μά βέβαια...
Η ΣΤΡΑΤΙΔΑΙΝΑ. Μά και γώ... Μά και γώ... Ο καμήνης ο Κωστής μας πιά, μην τά ρωτάτε...
Ο ΣΤΡΩΤΟΣ. Είναι ή πρώτη βίξτετα που κάνω, κυρά Στρατιδαινα, ύστερ' από τήν έλλογή...
Η ΣΤΡΑΤΙΔΑΙΝΑ. Σας εύχαριστούμε... Σας εύχαριστούμε... Ο Στρατιδής πάει νά μουρλαίει από τή χαρά σου...
Ο ΣΤΡΑΤΙΔΗΣ. Αι, μά βέβαια...
Η ΣΤΡΑΤΙΔΑΙΝΑ. Μά και γώ... Μά και γώ... Ο καμήνης ο Κωστής μας πιά, μην τά ρωτάτε...
Ο ΣΤΡΩΤΟΣ. Είναι ή πρώτη βίξτετα που κάνω, κυρά Στρατιδαινα, ύστερ' από τήν έλλογή...
Η ΣΤΡΑΤΙΔΑΙΝΑ. Σας εύχαριστούμε... Σας εύχαριστούμε... Ο Στρατιδής πάει νά μουρλαίει από τή χαρά σου...
Ο ΣΤΡΑΤΙΔΗΣ. Αι, μά βέβαια...
Η ΣΤΡΑΤΙΔΑΙΝΑ. Μά και γώ... Μά και γώ... Ο καμήνης ο Κωστής μας πιά, μην τά ρωτάτε...
Ο ΣΤΡΩΤΟΣ. Είναι ή πρώτη βίξτετα που κάνω, κυρά Στρατιδαινα, ύστερ' από τήν έλλογή...
Η ΣΤΡΑΤΙΔΑΙΝΑ. Σας εύχαριστούμε... Σας εύχαριστούμε... Ο Στρατιδής πάει νά μουρλαίει από τή χαρά σου...
Ο ΣΤΡΑΤΙΔΗΣ. Αι, μά βέβαια...
Η ΣΤΡΑΤΙΔΑΙΝΑ. Μά και γώ... Μά και γώ... Ο καμήνης ο Κωστής μας πιά, μην τά ρωτάτε...
Ο ΣΤΡΩΤΟΣ. Είναι ή πρώτη βίξτετα που κάνω, κυρά Στρατιδαινα, ύστερ' από τήν έλλογή...
Η ΣΤΡΑΤΙΔΑΙΝΑ. Σας εύχαριστούμε... Σας εύχαριστούμε... Ο Στρατιδής πάει νά μουρλαίει από τή χαρά σου...
Ο ΣΤΡΑΤΙΔΗΣ. Αι, μά βέβαια...
Η ΣΤΡΑΤΙΔΑΙΝΑ. Μά και γώ... Μά και γώ... Ο καμήνης ο Κωστής μας πιά, μην τά ρωτάτε...
Ο ΣΤΡΩΤΟΣ. Είναι ή πρώτη βίξτετα που κάνω, κυρά Στρατιδαινα, ύστερ' από τήν έλλογή...
Η ΣΤΡΑΤΙΔΑΙΝΑ. Σας εύχαριστούμε... Σας εύχαριστούμε... Ο Στρατιδής πάει νά μουρλαίει από τή χαρά σου...
Ο ΣΤΡΑΤΙΔΗΣ. Αι, μά βέβαια...
Η ΣΤΡΑΤΙΔΑΙΝΑ. Μά και γώ... Μά και γώ... Ο καμήνης ο Κωστής μας πιά, μην τά ρωτάτε...
Ο ΣΤΡΩΤΟΣ. Είναι ή πρώτη βίξτετα που κάνω, κυρά Στρατιδαινα, ύστερ' από τήν έλλογή...
Η ΣΤΡΑΤΙΔΑΙΝΑ. Σας εύχαριστούμε... Σας εύχαριστούμε... Ο Στρατιδής πάει νά μουρλαίει από τή χαρά σου...
Ο ΣΤΡΑΤΙΔΗΣ. Αι, μά βέβαια...
Η ΣΤΡΑΤΙΔΑΙΝΑ. Μά και γώ... Μά και γώ... Ο καμήνης ο Κωστής μας πιά, μην τά ρωτάτε...
Ο ΣΤΡΩΤΟΣ. Είναι ή πρώτη βίξτετα που κάνω, κυρά Στρατιδαινα, ύστερ' από τήν έλλογή...
Η ΣΤΡΑΤΙΔΑΙΝΑ. Σας εύχαριστούμε... Σας εύχαριστούμε... Ο Στρατιδής πάει νά μουρλαίει από τή χαρά σου...
Ο ΣΤΡΑΤΙΔΗΣ. Αι, μά βέβαια...
Η ΣΤΡΑΤΙΔΑΙΝΑ. Μά και γώ... Μά και γώ... Ο καμήνης ο Κωστής μας πιά, μην τά ρωτάτε...
Ο ΣΤΡΩΤΟΣ. Είναι

γος να πάει ο Παύλος να πηγή μαζί της, για να μη μάθει αυτή το θάνατόν, διότι όλοι οι φίλοι της έβλεπαν ότι η Μίνα; Ο Παύλος είχε δικιο να νομίζει πως δεν τον έδενε μ' έμεινε άλλος κανείς δεσμός, πώς τζώνη δε θάχαν πια θάλλητρο γι' αυτήν κ' η θάλασσα καμιά όμορριά; Και το δικό του καλλιτεχνικό όνειρο δε θαύρισκε άλλη υποκίνηση, αν η άγαπημένη του δεν μπορούσε πια να θέρηφει καναρίνι, πού να τους χριζή μαουλωσία, όταν πεθαίνουν; Η άγάπη της Μίνας δεν μπορούσε να του δώσει στήριγμα, παρηγοριά; Ο Μάρκος Ζόλας του τη θύμιζε, ώστε να μη μπορή κανένας να υποθήσει πώς την έζησε. Λοιπόν το φώς, πού γεμίζει τους πόρους και πλημμυρίζει την ψυχή και την άνούθει σε αθεότητα, είναι μοναχά το φώς της δόξας και του πλούτου;

Τό κοινό, χειροκροτώντας τό δράμα, κ' η κριτική, επικροτώντας το, έπαιαν αναί» σ' όλες αυτές τις άποριες. Δεν τους γεννήθηκε μές την ψυχή καμιά αντίθεση, καμιά αντίλογία. Όσο έμαθα, μοναχά μια φωνή διαμαρτυρίας σηκώθηκε. Η φωνή μιας γυναίκας. Φυσικά μόνο μια θεόφυλη της Μίνας έπρεπε να νιώσει πρώτη την απεινωση της, νάγανακτήσει μέσα της και να φωνάξει: Πού φέρνει έτσι την Έλλάδα, στο νεκροταφείο; Σίγγχρονα η έδια γυναίκα έδωσ' ένα δράμα. Δεν τό είδα. Την άνωλύση του είδα μόνο και, δεν τό κρύβω: Είναι η πρώτη επαναστατική κραυγή στην κοινωνία μας τό τελευταία χρόνια.

Ο Παλαμάς στο άρθρο του, από τό όποιο δα-νεύστηκε τά λόγια πού σημείωσε αρχίζοντας, εκφράζει την ιδέα πως είν' αδύνατο να μη σχηματισθούν και στην κοινωνία μας ακούχοι αίσθαντικών...γνωστικών, άρκετοι να υποστηρίξουν τάληθινά, να έγκαρδιώσουν τά όμορφα και να κρατούν τον ποιητή στο θρονό του. Συμφωνώ και τό έλπίζω Σ' ένα διαστάζι μοναχά: μου φαίνονται σά να μην είναι άρκετοι αυτοί οι κύκλοι για να έγκαρδιώσουν και να κρατήσουν τον ποιητή στο θρονό του. Αυτό χρειάζεται μια βάση βαθύτερη, πλαυότερη, στεριότερη. Κι αυτή ένας λαός μπορεί μοναχά να τη δώσει. Έκεί πού φάγουμε να πλάσσουμε έναν τέτιο κύκλο, δε θά τον εύρουμε.

Σ' ένα βιβλίο, πού έθγαλα αυτές τις μέρες ο Μάξ Μπουκαρτ, πρώην διευθυντής του αουλόου θεάτρου της Βιέννας, του περίφημου Μπουργεάτερ, διαβάω τά ακόλουθα:

«Τό καλλίτερο κοινό πού γνώρισα, είναι τό κοινό από μορφωμένους ανθρώπους της μεσαίας τάξης

Προχτές τό βράδι μάς ήρθε μελημένος...Μόλις βρεθώθηκε τό πράμα πού βγήκατε πρώτος βουλευτής, τότερωσε στην μπύρα με κόφι φίλους κ' έγινε στουπύ στο μεθύσι... Έχει χρυσή καρδιά ο Κωστής μου...Και σάς αγαπάει...Ω, σάς αγαπάει και σάς σέβεται σά δεύτερο πατέρα του...

Ο ΣΤΡΩΤΟΣ (γελαστά). Κάτι σπών πληθυντικό άρχίζοντας και μού μιλάει, κυρά Στρατιάδαινα...

Η ΣΤΡΑΤΙΑΔΑΙΝΑ (μωχόμενα). Αί, μα έζέρετε... Σ' ένα βουλευτή...Υπουργός μενάριο...

Ο ΣΤΡΑΤΙΩΗΣ (χαμογελώντας). Βέβαια...Βέβαια...

Ο ΣΤΡΩΤΟΣ. Καλά, καλά!...Και ή Άστρούλα; Ο ΣΤΡΑΤΙΩΗΣ. Άλήθεα, δεν τη βλέπω δω την Άστρούλα...Πού είναι;

Η ΣΤΡΑΤΙΑΔΑΙΝΑ. Έζέρετε, κύριε Δήμο, ή καημένη πήγε στην κουζίνα...Έχουμε τη σούπα πάνω και να μάς συμπιάσει...

Ο ΣΤΡΩΤΟΣ. Νακουρούλα, πάντα νακουρούλα...

Η ΣΤΡΑΤΙΑΔΑΙΝΑ. Μα και τάλλο...Έίταν πόλυρα δω μα σά σταναχωρημένη μού φάνηκε...σά να χαζοκουβέντιαζε...Οι άλωσιδες...Οι άλωσιδες...Όλο με τις άλωσιδες είχε να κάνει...

Ο ΣΤΡΩΤΟΣ. Ά, ναί!...Ξέρω, ξέρω...Τό ποιήμα πού της άρέσει κι ελο τό λέει...

Η ΣΤΡΑΤΙΑΔΑΙΝΑ. Να σάς πώ, φοβήθηκα...Θάρρηφα πως ή Άστρούλα...

Ο ΣΤΡΑΤΙΩΗΣ (φροβισμένα). Έχει τίποτα τό παιδί;

Η ΣΤΡΑΤΙΑΔΑΙΝΑ. Όχι, καλέ και σού!...Τι θές νάχει; Τά συνεισθημένα της...Κουδέντες έζιχον νόημα...

(Σ' άλλο φύλλο τελώνει).

μέ μικρούς δλικούς πόρους, δηλ. ύπάλληλους, δασκάλους, έμπόρους, φοιτητές και ή έργατική τάξη. Όταν διέυθυνα τό Μπουργεάτερ έδωσα πολλά χρόνια κατό συνέγεια άπογεματιανών, κυριακάτικες παραστάσεις κλασικών έργων κ' ο' παρατηρήσεις σ' αυτές μ' έκαμαν να λυπούμαι πού δεν μπορούσα να διώξω όλες τις άρρώστειες έμπρός σ' ένα τέτιο κοινό. Τό κοινό από έργατικούς αποκλειστικά τό γνώρισα έπίσης και τό εκτίμησα στις άναγνώσεις πού έκαμα στα σοσιαλιστικά σωματεία τους. Τους διάβασα όχι μοναχά δράματα, αλλά κι άλλα φιλολογικά προτόνα, ποιήματα και διηγήματα και χρωστάω να ημολογήσω πως πρώτη φορά είδα κοινό με τόση αντίληψη και τόσο άληθινό γούστο. Για δοκιμή έδιάβασα μπροστά σ' έργατικούς κύκλους ένα διήγημα του Γότφριδ Κέλλερ, τους «Δίκαιους χτενάδες». Οι τρεις καλοφάδες των χτενάδων άνήκουν στο ίδιο κοινωνικό στράμα με τό περσότερο μέρος των άκρατών μου. Κι ο ποιητής δεν τους έξιδανίκεψε διόλου, αλλά σκετύρισε πικρά όλες τις άδυναμίες και τά ελαττώματα; πού έχουν αίτια την κοινωνική θέση της τάξης τους. Όταν καυτηριάζει κανένας τις άδυναμίες της τάξης τους μπροστά σε ανθρώπους, πού ανήκουν σε άγώτερη κοινωνική σφαίρα, τότε βλέπει να τινίζονται και να περρίζονται. Σ' αυτούς έδω ούτε σημάδι δυσάριστικας άπεναντίας κάθε κομική χρωμάτισμα προκαλούσε τά γέλια. Έίταν άνθρωποι πού ούτε φαναζόνταν πώς οι άσσοι, πού περκαλουθούσαν μ' ευχαρίστηση τά συμβαίνοντα άπ' τό παράθυρο, θάπαιζαν στο έλεος θλιβερότερο ρόλο από όσι οι τρεις χτενάδες σ' όλο τό διήγημα. Όταν όμως αυτό έφτασε στο σημείο πού ο ποιητής τό δείχνει καθαρά, τότε εκατάλαθαν άμέσως κ' έξέσπασαν σ' άκράτητο άναγάλισμα».

Και συλλογίζομαι: Άν δοκιμάσαμε κ' έμείς, αν άποφασίζε κανένας να διαβάσει μπροστά σε κύκλους όμοιους λ.χ. τό «Θάνατο του Παλληκαριού» του Παλαμά, τον «Αφορισμό» του Καραβίτσα, τις «Ιστορίες» του Βλαχογιάννη; Η δική μου άργατικά θάδειχνε τάχα λιγότερη αντίληψη από τη βινεζίκι; Η αν ο κ. Οικονόμου δοκιμάσε να δώσει λαϊκές άπογεματιανές στο θέατρό του με δράματα δικά μας, ή τάξη αυτή δε θάταν ίκανή να τό ανοήση; Γιατί να μη δοκιμαστέ, να ζητηθή σ' αυτή την πάζη τό κοινό μας; Ποιός μας τό λέει πως δε φωλιάζει μέσα του ο πυρήνας πού ζητάμε; Πολλοί, τό ξέρω, θά γελάσουν. Η τέχνη είν' άριστοκρατική θά μ' άπαντήσουν. Κ' εγώ, θαρρώ, γελοιώνται αυτοί. Τό είδα με τό μάτι μου σε ζένους τόπους. Τό αισθημα των ποιητών ζει μόνο στού λαού κα πληθήρ' εκεί όπου βλασταίνει αυτό, εκεί βρίζει και τίν πιο γνήσιο άνθρώπο του. Κ' ή δική μας τέχνη, όσο μικρή κι αν είναι, όπου είν' άληθινή, θά κεί πηγάει κ' εκεί μοναχά θάπηγήσει στην ψυχή, θά νοηθή, θάγαπηθή και θάνωφώση. Μπροσ σε κοινό λαϊκό, παιζόμενοι οι ακούσοι του Καμύτη δεν τό πιστεύω να κριθούν, ως άκισια προ χρόνων να τους κρίνει κάποιος κύριος άπ' την καλή μας κοινωνία: Ακαλό τό θέμα, μα χρειάζονταν να τό πραγματευθή ένας Βερναρδάκης!

ΠΕΤΡΟΣ ΒΑΣΙΛΙΚΟΣ

ΟΤΙ ΘΕΛΕΤΕ

Τό φύλλο της άλλης Κεριακής θά βγει με δώδεκα σελίδες και θάχει, έξεν από την άλλη όλη, και μια πλατιά ιστορικοκοινωνική μελέτη του «Ερμού» κ' Η Φυλής.

— Τό βραβείο πού προκήρυξε ο Στάλογος του κ. Βικέλα με παράδες του κ. Κορμιζιάνου τό πήρε ο σοφός αννεργάτης κ. Αλέκος Βελέλης. Τό θέμα του διαγωνισμού είναν ο Καποδίστριας ως οργανωτής της Δημοτικής Εκπαιδευσεως.

— Υστερ' από δω τρία φύλλα θαρρηνόσουμε να τυπώνουμε μια κεινορία κριτική έργασία του Άρχηρη Εφταλιώτη, τα «Ιστορικά γεγονόματα».

— Στο Βαθύ της Σάμου παίζιχτανε, στις 2 του Γενάρη, από τό θέατρο του Οικονόμου οι «Αλωσιδες» του Ταγκόπουλου.

— Βγήκε κάποιο βιβλίο με πεζά ποιήματα, γραμμένα στην καθαρεύουσα, και με τον τίτλο ο De profundis. Πολλό ταιριασμένος ο τίτλος άφου πρόκειται για βιβλίο γραμμένο εις πεθαμένη γλώσσα.

ΧΩΡΙΣ ΓΡΑΜΜΑΤΟΣΗΜΟ

κ. Β. Πασχ. Άλεξάνδρεια. Λάβαμε τη συνηρομή του 908 και σ' ευχαριστούμε. — κ. Δάση. Είναι νομής άκμα για τέτιο δουλιά. Άρτες κιάλα πού χρειάζονται και πολλά, παραπολλά, ρούβλια.—κ. Λακαδοπερανή. Τυπώνουμε δω τό «μουσικό έπίγραμμα» τάπερφομένο στην εθνική ποιητή κ. Φωκ. Πανά πού τον είδες ανα τον παίρει γλυκά σε μαγευτικό πάρκο της Άθήνας.

Όρα! λιανάδα κι απαλά οι πάγω άποκοιμίζε' όνειρο γαλανόφτερο τον ύπνο του θροσίζε. Χαμόγελο άγγελικό σ'ό χειλι του άνθίζε, —λυτά μπαντζάκια ο ζέφυρος με χάρη άνεμίζε— σμίει από μύες πράνους στο στήμα του καθίζε' ήδονικά τό ποιητικό ροδόμελο τριβίζε. —Αυτά μπαντζάκια ο ζέφυρος με χάρη άνεμίζε.

—κ. Καπετανστραϊάκη. Άνοιξε όποι βιβλίο του Ψυχρή θέλεις, άνοιξε τό «Επίωλα» του Ροϊφί, άνοιξε τό βιβλίο του Φωτιάδη, διάβασε δυο τρία κατεβιά, όπου τούχει, ο Βαριέτσι ναν τα διαβάσεις αλάκικρα τά βιβλία, και θά βρείς και μέσα την άπάντηση σ' όσα μας ρωτάς.—κ. Άντερόφωρο. Μας άρεσε τό γράμμα σου και λογοριζόουμε ναν τό τυπώσουμε.—Σ' ένα θαυροφιλο.Θά σου άπαντήσουμε σε' άλλο φύλλο.

Η ΔΙΟΙΚΗΣΙΣ

ΤΗΣ ΕΘΝΙΚΗΣ ΤΡΑΠΕΖΗΣ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ

Αηλοποιεί ότι,

Συμφώνως τη άρθρω θη της από 28 Φεβρουαρίου 1903 συμβάσεως μεταξύ του Δηλοισιού και της Έθνικής Τραπέζης, κωθεσίσεως δια του Νόμου ΒΘΕ' και του από 16 Μαρτίου ίδιου έτους Βασιλ. Διατάγματος, τα εν κυκλοφορία τραπέζικα γραμματία της Τραπέζης Ήπειροθεσσαλικά και αι παρ' πόδας περιγραφόμενα εκδόσεις και κατηγορια τραπέζικων γραμματιών της Έθνικής Τραπέζης, αντικατασταθείσι δι' εκδόσεων νεωτέρων τύπων, άποσύρονται της κυκλοφορίας.

Οι κάτοχοι τραπέζικων γραμματιών των άποσυρομένων εκδόσεων παρακαλούνται όπως προσαγγώσι ταυτα εντός έτους από σήμερα εις τά Ταμεία του Κεντρικού Καταστήματος και των Ύποκαταστημάτων της Έθνικής Τραπέζης, προς άνταλλαγην.

Μετά την πάροδο της έτησίσε ταύτης προθεσμίας εξακολουθήσουσι πάντοτε να ώσιν ύποχρεωτικώς δεκτά τά τραπέζικα γραμματία των ως άποσυρομένων κατηγοριών μόνον εις τά Ταμεία του Κεντρικού Καταστήματος και των Ύποκαταστημάτων της Έθνικής Τραπέζης; εις πληρωμάς και προς άνταλλαγην.

Τά άποσυρόμενα της κυκλοφορίας τραπέζικα γραμματία είσι τά έπόμενα.

Α'. Τά τραπέζικα γραμματία της Τραπέζης Ήπειροθεσσαλικά, πάσης εκδόσεως και κατηγορίας.

Β'. Τά της Ζ' εκδόσεως των δραχμών νέων 25.

Τά τραπέζικα γραμματία της εκδόσεως ταύτης διακρίνονται εύχερώς εκ της προς τά άριστερα εικόνας της Άθήνας, εκ της εν τω κέντρω της προσόψεως εν έλληνοειδεί πλαισίω εικόνας εκ προτομής του πρώτου Διοικητού της Τραπέζης Γεωργίου Σταύρου και εκ της εν τω κέντρω της όπισθίας όψεως εικόνας της προτομής του Ερμού του Πραξιτέλους.

Γ'. Τά της Α' εκδόσεως των δραχμών νέων 5.

Τά τραπέζικα γραμματία της εκδόσεως και κατηγορίας ταύτης διακρίνονται εύχερώς εκ της εν τω μέσω της προσόψεως εν κυλικώ πλαισίω εικόνας του πρώτου Διοικητού της Τραπέζης Γεωργίου Σταύρου, εν ή εν τη δευτέρα εκδόσει, τή και τελευταία των γραμματιών τούτων, ύπάρχει αύτη προς τά άριστερα.

Έν Άθήνας, 5 Ιανουαρίου 1908.

Ο Διοικητής Σ. ΣΤΡΕΪΤ